De doodelyke minnenyd

Willem van der Hoeven

bron
Willem van der Hoeven, *De doodelyke minnenyd*. J. Lescailje en Dirk Rank (erven), Amsterdam 1714

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/hoev003dood01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

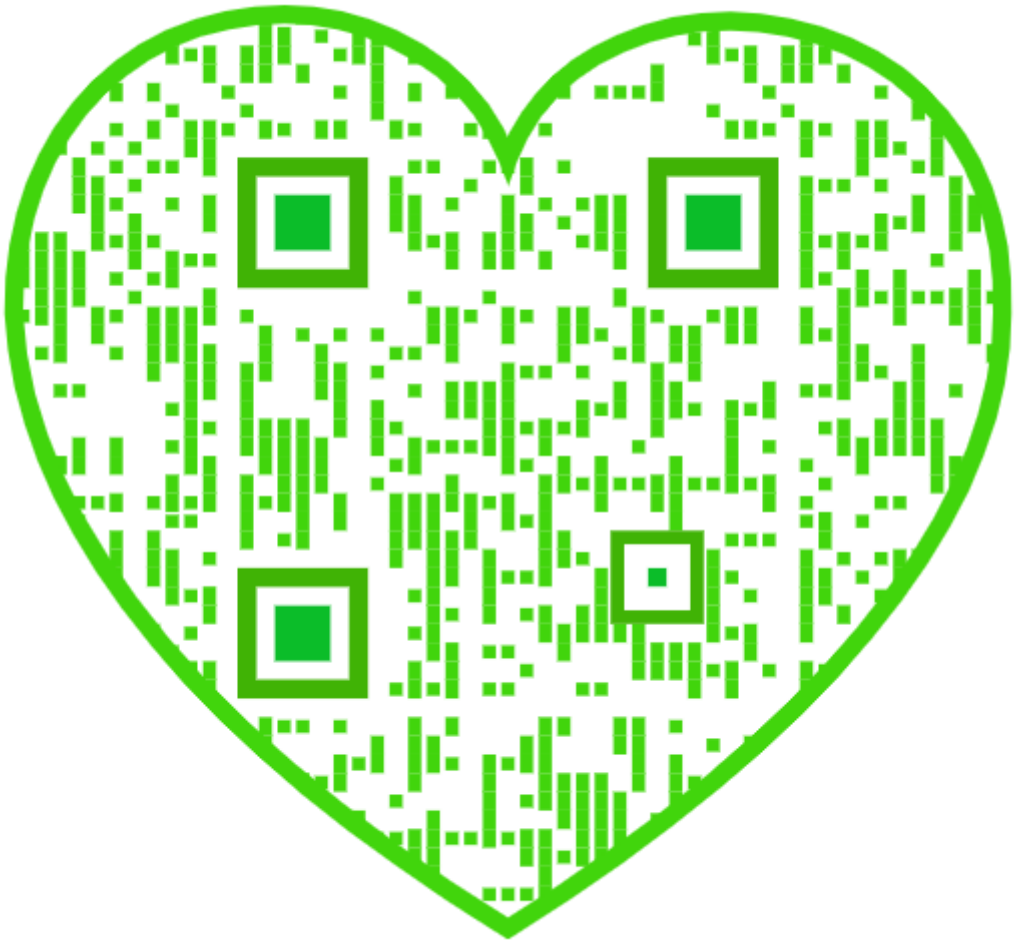

Copye van de Privilegie.

DE Staten van Holland ende Westvriesland doen te weten, alsoo ons vertoont is by de Regenten van het Burger Weeshuys ende Oude Mannenhuys der Stad Amsterdam, en, in die qualiteyt, te samen eygenaers, mitsgaders Regenten van den Schouburg aldaar, dat zy, Supplianten, sedert eenige Jaaren hebbende gejouisleert van onsen Octroye of Privilegie van dato den 19 September 1684. waer by wy aen de Regenten van den selven Schouburg, in die tyt, hadden gelieven te consenteren, accorderen code Octoijeren, dat sy, gedurende den tyt van vyftien eerst achter een volgende Jaren, de Wercken, die doenmaels ten dienste van het Tooneel reets gedruckt waren, ende, vin tyt tot tyt, nog vorder in het ligt gebracht, ende ten Tooneele gevoert soude werden, alleen soude mogen drukken, uytgeven en verkopen, nu ondervonden, dat de Jaren, by het voorgemelde onse Octroy of Privilegie genaemt, op den 19 September 1699. souden komen te expireren; ende dewyl de Supplianten ten meesten dienste van de Schouburg, waer van hunne respective Godshuysen onder andere mede moesten werden gesubcenteert, de voorgemelde Wercken, soo van Treurspellen, Blyspellen als Kluchten, als anders, die reets gedruckt en ten Toneele gevoert waeren, of in het toekomende gedruckt, en ten Toneele gevoert soude mogen werden, geerne alleen, gelyk voorheenen, souden blyven drucken, doen drucken, uytgeven en verkopen, ten eynde de selve Wercken, door het nadrucken van anderen, haar luyster, soo in tael, als spelkonst, niet mogten komen te verliesen, dog dat sulcx aen haer, na de expiratie van het bovengemelde ons Octroy, en sulcx nae den 19 September 1699. niet gepermitreert soude wesen, soo vonden de Supplianten hun genootsackt sig te keeren tot ons, onderdanig versoekende, dat wy aen de Supplianten, in hare bovengemelde qualiteyt, geliefden te verleenen prolongatie van het voorsz. Octroy of Privilegie, omme alsoo de voorsz. Wercken, soo van Treurspellen, Blyspellen, Kluchten, als andere, reets gemaekt en ten Tooneele gevoert, en als nog in het ligt te brengen, den tyd van vyftlen eerst achter een volgende Jaren, alleen te mogen drucken en verknopen, of doen drucken en verkoopen, met verbod aen allen andere op seeckere hoge penen, by U Ed. Groot Mog daer toe te stellen, en voorts in communi forma; so is 't dat wy de saecke, ende 't versoek voorsz. overgemerkt hebbende, ende genegen wesende, ter bede van de Supplianten, uit onse rechte wetenschap, Souveraine magt en authoriteyt, deselve Supplianten geconsenteert, geaccordeert ende geoctroijeert hebben, consenteren, accorderen ende octroyeren, mits desen, dit sy, by continuatie, de voorsz. Wercken, soo van Treurspellen, Blyspellen, Klugten als andere, reets gemaekt en ten Tooneele gevoert, en als nog in het licht te brengen, den tyt van vyftien eerst achter een volgende Jaren, alleen binnen onse landen, sullen mogen drukken, doen drucken, uytgeven en verkopen, verbiedende daarom allen en een yge-

lyk, de voorsz. Wercken, in 't geheel ofte ten deele, naar te drucken, ofte, elders naargedrukt, binnen den selve onsen lande te brengen, uyt te geven, ofte verkoopen, op de verbeurte van alle de naargedrukte, ingebragre ofte verkogte exemplaaren, ende een boete van drie honderd guldens, daar en boven, te verbeuren, te appliceren een darde part voor den Officier, die de calangie doen fal, een darde part voor den Armen der Plaatsen daat 't cafus voorvallen sal, ende het resterende darde part voor de Supplianten, alles in dien verstande, dat wy de Supplianten met desen onsen Octroye alleen willende gratificeren tot verhoedinge van hare schade door het nadrukken van de voorsz. Wercken, daar door in genigen deelen verstaan den inhoude van dien te authoriseren, ofte te advoueren, ende, veel min het selve onder onse Protextie en de bescherminge eenigh meerder credit, aansien, of reputatie te geven, nemaar de Supplianten in cas daer inne iets onbehoorlyk soude influëren alle het selve tot haren laste sullen gehouden wesen te verantwoorden, tot dien eynde wel expresselyk begeetende, dat by aldien sy dese onsen Octroye, voor de voorsz. Wercken sullen willen stellen, daer van geen geabbrevieerde ofte gecontraheerde mentie sullen mogen maken, nemaer gehouden sullen wesen het selve Octroy in 't geheel, en sonder eenige Omissie, daer voor te drukken ofte te doen drukken, ende dat sy gehouden sullen syn een exemplaer van alle de voorsz. Wercken, gebonden en wel geconditioneert te brengen in de Bibliotheecq van onse Univerziteyt tot Leyden, ende daer van behoorlyk te doen blyken, alles op pene van het effect van dien te verliesen, ende ten eynde de Supplianten desen onsen Octroye ende consente mogen genieren als naer behooren, lasten wy allen ende een ygelyk, die 't aengaen mag, dat sy de Supplianten van den inhoude van desen doen lasten ende gedogen rustelvk, vredelyk, ende volkomentlyk genieten, ende gebruycken, cesserende alle belet ter contrarie gedaen. Gedaan in den Hage, onder onsen grote Zegele, hier onder aen doen hangen op den een en twintigsten May in 't Jaer onses Heer en Zaligmakers, een duysent ses Hondert negen en negentigh.

A. HEINSIUS.

Ter Ordonnantie van de Staren
SIMON van BEAUMONT.

De Regenten van het Wees-en Oude Mannenhuis hebben, in haar voorsz. qualiteit, het recht van deze Privilegie, voor DE DOODELYKE MINNENYD, *Treurspel*, vergund aan de Erfgenaamen van *J. Lescailje*.

In Amsteldam, den 23. *January*, 1714.

Korte inhoud.

De wakkre Claudius ten top van eer verheven,
Word van Octavia de Rykſprinces bemind,
Zo vierig, dat zy staat, gezag, noch eer, noch leven
Ontziet; maar dol van spyt gants raazende en ontzind,
Haar Medeminnaares aan Claudius verbonden,
Belast te dooden; 't wierd terstond zo 't scheen volbragt,
Want Porcia wierd van den Hemel hulp gezonden,
Of schoon de Rykſprinces haar reeds verlooren acht;
Maar toen zy haare wraak zo euvel zag mislukken,
Ver van de menschlykheid, of eenig naberouw,
Bestond zy 't gladde staal zelf in haar borst te drukken.
Zo woed de minnenyd in een verbolgen Vrouw;
De haat als liefde zwicht, wil graag op 't felste woeden;
Wie op verdelgen loert bereidt zich zelf een graf.
Kom zie de onschuldige in 't uiterste behoeden,
En hoe de boosheid krygt haar wel verdiende straf.

Vertooners.

VALERIAAN, *Keizer van Rome*.
OCTAVIA, *Zyn Zuster, verliefd op Claudius*,
CLAUDIUS, *Opperste Veldheer*.
PORCIA, *Beminde van Claudius*.
LAONICE, *Vertrouwde van Octavia*.
FLAVIAAN, *Minnaar van Fulvia*.
FULVIA, *Staat Juffer van Octavia*.
ARKAS, *Slotvoogd } van den Keizer*.
ORANTES, *Hovenier } van de Keizer*.
ACIS, *Dienaar van Orantes*.
NERINE, *Dochter van Orantes*.
QUILLIUS, *Hooftman van de Lyfwacht*.
JUNIUS, *Vertrouwde van den Keizer*.
FORBAS, *Lyfwacht*.

Het Tooneel is, in, en even buiten Romen.

De doodelyke minnenyd, *treurspel*.

Eerste bedryf.

Eerste tooneel.

OCTAVIA, LAONICE.

OCTAVIA.
ZO dra de gulde Zon met aangenaame straalen
Het hoofd ter kimme uitstak, en bosschen, berg en daalen
Verlichte, joeg de schrik my straks ten bedden uit;
Myn zachte en stille rust wierd onverwacht gesluit
Door een benaauwde droom, schoon ydel; maar de droomen,
Hoe nietig doen den mensch wanneer zy kwaat zyn schroomen.
My dacht, dat Claudius aan myne zyde zat,
Terwyl hy om een kus uit zuiv're liefde bad,
By 't Ruischen van een Beek, gezoomd met Kamomillen,
Daar de oude Tyber 't hoofd komt uit de golven tillen,
In schaduw van het dicht en hooggekruind geboomt',
(Hoe goed is 't groote Goôn dat zulks maar is gedroomd!)
Kwam daar een Tygerin verwoed uit 't bosch gesprongen,
Om aas te zoeken voor haar nooit verzaade jongen,

En greep myn Claudius van acht'ren by den hals.

LAONICE.
Bedroef u om geen droom; want droomen zyn steeds vals.

OCTAVIA.
Ik zag zyn bloedig lyk, ik zag zyn diepe wonden;
Hy wierd van 't grouwzaam Dier in weinig tyds verslonden,
Ja t' eenemaal vernield; dus wierd ik, myn vrindin,
Beroofd van Claudius, het voorwerp van myn min,
My waard, ja waardiger dan de appels myner oogen.

LAONICE.
Mevrouw, ontroer u niet om yd'le waan en loogen,
Gy ziet hem haast weêrom, die in uw boezem leefd.

OCTAVIA.
Indien het oorlogswoên hem niet verslonden heeft,
Die felle Tygerin doet my voor onheil vreezen.
Hy plagt in 't spits van 't heir altyd vol moeds te weezen.
Daar 't Romens glorie geld, schroomt hy voor geen gevaar;
Zyn krygstriomfen, die zo veel in 't openbaar
Gevierd zyn, hebben ons daar blyken van gegeeven.
Geen Leeuw is stouter, om door 't woest gebergt te streeven,
Als myne Claudius door 't heetst' van 's vyands magt;
Dit heeft hem by den Vorst zo hoog in staat gebragt.
Hy maak te door zyn deugd Octavia zich waardig;
Ik ben op zyne min, 'k ontken het niet, hovaardig.

LAONICE.
Heeft hy u zyne trouw en liefde toegezeid?

OCTAVIA.
ô Ja! maar vond in 't eerste een weinig zwaarigheid,
Om dat de Keizer my graag met myn neef zag trouwen,
Die zich in Spanje heeft een wyl tyds opgehouwen,
Om de ongehoorzaamheid te straffen.

LAONICE.
Ruim zo groot
Was deeze trouw voor u.

OCTAVIA.
Ik koos veel eer de dood,
Eer ik myn Claudius om and'ren zou verlaaten;
Hy heeft zich waard gemaakt myn Broeders ryk en staaten;
Ja heerscht reeds nevens hem; wat wil myn grootheid meer?
Ik tree door deze trouw met hem ten top van eer;
De Goden hebben zelf deeze Echt voor my beslooten,
Op dat ik met myn kruin zoude aan 't gestarnte stooten.

Twede tooneel.

OCTAVIA, LAONICE, FULVIA.

LAONICE.
Mevrouw, 'k zie Fulvia, zy spoeit met rasse schreên.

OCTAVIA.
Hoe zyt gy zo verbaast! zeg my, wat zyn de reên?

FULVIA.
Princes, ontstel u niet, 'k heb Flaviaan vernomen;
Hy is met Claudius in stilte hier gekomen,
Reets voor twee dagen.

OCTAVIA.
Waar is Flaviaan?

FULVIA.
In 't hof.

OCTAVIA.
Ga roep hem.

FULVIA.
't Zal geschiên.

Derde tooneel.

OCTAVIA, LAONICE.

OCTAVIA.
Wat helsche furie of
Zich tusschen beiden stelt, om ons van één te scheuren?

'k Zie de afgrond opend zich, de hel ontsluit haar deuren
Om my re plaagen, Goôn! wat droef heid gaat my aan!
Zou Claudius myn eer en liefde dus verraân,
Dat hy twee daagen zich zou voor myn oog verbergen!
Eer.....

LAONICE.
Geef een weinig tyds, mevrouw, verschoon myn vergen,
Tot dat gy Flaviaan gesproken hebt: hy komt.

OCTAVIA.
Ik staa door deze maar verbaast en gansch verstomd.

LAONICE.
Princes, ontveins uw druk. Daar is hy.

Vierde tooneel.

OCTAVIA, LAONICE, FLAVIAAN.

OCTAVIA.
'k Wenste gaaren
Te weeten, Flaviaan, wat u is wedervaaren
Op uwen togt?

FLAVIAAN.
Princes, verschoon my.

OCTAVIA.
Waarom dat?
Gy hebt in 's Keizers winst, of schaade uw deel gehadt.
Waar zal dit weigeren en aarzelen toe strekken?

FLAVIAAN.
De wakk're Claudius zal alles u ontdekken,
Die niet als wond'ren heeft in 's Keizers dienst gedaan.
Zo lang als Romen zal op zynen grondslag staan,
Wordt nimmermeer de roem van zulk een held vergeeten.

OCTAVIA.
Dat zy daar meê, zo 't wil, 'k verlang met smart te weeten

Van u, hoe alles is gegaan in dezen stryd,
En waarom Claudius gemist heeft op zyn tyd
Aan ons verslag te doen. Dit wil ik zonder draalen.

FLAVIAAN.
Wel nu gy zulks begeerd, Princes, ik zal 't verhaalen.
Na reeds de Keizer dan zyn leger had vergaârd,
En wyl nu alles op zyn hoefslag stond geschaard,
Trok hy tot in 't gezigt van Budaas sterke wallen,
Daar 't hoofd der muiters zich verborg voor 't overvallen.
Camillus vol van moed stout in het harrenas,
Vertrouwende op zyn kracht dacht dat hy veilig was
Voor onze magt: de Vorst gebood, behouwdens 't leeven kop.
Van hem, en anderen, dat hy zich op zou geeven;
Maar 't antwoord was, het staal te zwaayen om den
Dies recht men in der yl de stormgevaartens op,
En Muurrammeiërs, om den muiteling te dwingen:
Hy zag tot driemaal toe de sterke vest bespringen
Van yz're drommen; maar hy, vol van moed, en stout,
Heeft zich hartnekkig op zyn oorlogsvolk vertrouwd.
De pylen stooven als een bui van hagelsteenen,
't Geluid klom boven 't zwerk van 't zuchten, klaagen, weenen;
Gints vloog een regenvlaag van keiën door de lucht,
Die 't al vernielden in haar toomelooze vlucht,
En snorden overal, als los geborsten winden;
Toen liet zich Claudius voor 't spits van 't leger vinden,
Daar reets het stormgevaarte een muurbres had gemaakt.
Romeinen, riep hy, die uw glorie nooit verzaakt,
Ziet hier een weg gebaand, om ons geluk te vesten,
'k Geef voor Valeriaan myn eigen hoofd ten besten,
Zo ik Camillus hoofd niet levere in zyn magt;
Wyl hy de zege dan van onze handen wacht,
Zo moeten wy den Vorst niet in den nood verlaaten.
Stak ooit een Legervoogd het hart in zyn Soldaaten,
Zo deed het Claudius; 't scheen of'er vuur en viam
Door ed'le krygsdeugd uit hun aller oogen kwam.

Toen Claudius zyn Volk tot vechten had bewoogen,
Is hy, gelyk een Leeuw, ter muurbres in gevloogen,
De zynen volgden hem, daar hy Camillus vond,
Die als een yz're rots voor hem gewapend stond,
Omsingeld met een hoop van sterke lyftrouwanten;
't Bloed stroomde door de bres van 't slaan aan alle kanten,
En verwde 't aangezigt van meenig dapper held.
Toen Claudius zich voor Camillus had gesteld,
Riep hy, verrader! durft gy 's Keizers kroon belaagen?
Hier op viel hy hem aan met ysselyke slagen;
Camillus ging hem weêr met euv'le moed te keer;
Het vuur vloog wederzyds uit hun gevreesd geweer,
Terwyl ons moedig volk op zyne makkers vielen;
Maar zy, wel afgerecht in 't lichten van hunn' hielen,
Verlieten hunnen Heer in 't heetste van den stryd.
Dat niemand my, 't geluk van deze winst benyd,
Met my te helpen, neen, zulks wil ik niet gehengen,
Riep Claudius, ik zal 't alleen ten einde brengen,
En voel myn armen door der Goden gunst verstaald.
Na elk een korten tyd zyn adem had gehaald,
Was ieder weêr vol moeds, om dit geschil te slechten.
Ons Romen schept vermaak, om Leeuwen te zien vechten,
Maar dit verwoed gevecht was immer alzo wreed.
Ik zag, hoe Claudius op zyne tanden beet,
En brullende van spyt, van ed'le moed, en tooren,
Bestond het schitt'rend Staal door de opening te booren
Van 't harnas, daar de borst en schouder scheid van een;
Camillus, voelende zyn spieren afgesneên,
Liet datelyk het staal zyn zwakken hand ontvallen,
Deez'slag wrocht de overgaaf van Budaas sterke wallen
Toen 't krygshoofd nederviel door 't storten van zyn bloed.
De winnaar wierd alom van 't gansche heir begroet,
Wyl de overwonneling in 't leger wierd gedraagen,
Daar hem door 's Keizers last het hoofd wierd afgeslagen,

Een straffe, waardig hen, die hunnen Vorst weêrstaan.
Na de onderhandeling met Buda was gedaan,
Daar 's Keizers goedheid bleek, en minnelyk ontfarmen,
Nam hy held Claudius wel tien werf in zyn armen,
Hem noemende zyn Vriend, zyn heil, zyn toeverlaat,
En ging toen verder in der yl met hem te raad',
Wie dat men schikken zou naar Romen, om de maaren
Van de overwinning aan zyn Zuster te verklaaren;
Waar op straks Claudius den Vorst zyn trouwen dienst
Zelf aanbood; dus moest ik op 't alleronvoorzienst
En noch tien kapiteins met hem naar Romen trekken.
Dit is het al, Princes, 't geen ik u kan ontdekken.

OCTAVIA.
Waarom kwam Claudius niet op zyn tyd ten hoof?

FLAVIAAN.
Zulks weet ik niet, Princes, maar, na dat ik geloof,
Zyn schoone Porcia heeft hem wat opgehouwen,
Die hy met 's Keizers wil na zyne komst zal trouwen;
Twee dagen stil te zyn heeft hy aan ons belast,
Op dat hy prachtig met zyn stoet het geen hem past,
In kostelyk gewaad mogte aan het hof verschynen.

OCTAVIA.
Waarom u dan vertoond?

FLAVIAAN.
De min, die my doet kwynen,
Heeft my hier toe geraân.

OCTAVIA.
Is 't noch om Fulvia?
Verwacht door trouwe min haar tot uw wedergâ.
Maar zal men Claudius met Porcia zien paaren?

FLAVIAAN.
Zyn eige redenen kom ik aan u verk laaren:
Hy heeft my zulks vertrouwd

OCTAVIA.
Ga heen, ik ben voldaan.

Vyfde tooneel.

OCTAVIA, LAONICE.

OCTAVIA.
Vervloekte Claudius! u zal de blixem slaan
Van myne wraak! zie hier een uitkomst van myn droomen.
Zyn al de gruwelen uit Acheron gekoomen.
Myn waarde Laonice, om my te ontrusten! ach!
'k Verfoey inet regt het uur, toen ik het licht eerst zag.
Rampzalige Princes! wat dolheid heeft uw zinnen
Verbystert, toen gy dagt om Claudius te minnen!
ô Ramp! ô bitter smart! hoe! zal een onderdaan
Myn min verachten, om een minder aan te slaan,
Als ik ben? een Princes van 't Roomsche Ryk gebooren;
Dat siddren zal, wanneer het myne wraak zal hooren.
Ja wreek, Octavia, de hoon, die u geschied:
Hy heeft myn hoop gevleid, ô doodelyk verdriet!
Met weêrmin! en ik zie my schelms van hem verläten!
ô Snood bedrog!

LAONICE.
Gy hebt wel reeden hem te haaten,
ô Ja, Princes, 't is waar, maar, zo gy my geloofd,
Uw wraak ging veel te ver ten kosten van zyn hoofd.
Hy is des Keizers vrind.

OCTAVIA.
Myn vyand. Zoude ik lyden,
Dat zig een ander in zyn armen zou verblyden?
Zou ik een huwelyk gedoogen van die geen,
Dien ik door myne min ten top van staat holp treên?
Hy is des Keizers gunst aan myne min verschuldigt.
Door my zag hy zyn kruin zo menigmaal gehuldigd
Met lauwerieren, en van Romens burgerschap
Vol blydschap toe gejuicht met vrolyk hand geklap.
Staat my die smaad en hoon voor dankbaarheid te wachten?

Van hem, om wien ik stout de liefde dorst verachten
Van veele Vorsten, daar ik wierd van aangebeên,
En zou hy leeven, en myn glory zien vertreên?
Dat duld ik niet; o neen! zyn leven is myn sterven.
Maar zal ik Claudius, en zyne liefde derven
Voor eeuwig? hemel ach! waar ben ik toe geraakt?
ô Neen! myn hart werd van een ander vuur geblaakt,
Om my te wreek en al schende ik 't ontzag der Goden,
Ik zal hem dwingen, om zyn eygen bruid te dooden.
Dit werd door minnenyd en wanhoop my geraân?

LAONICE.
Wat heeft de onnozelheid toch in uw oog misdaan?
Zou zy haar dierbaar bloed om uwe min verliezen!

OCTAVIA.
Ik wil haar straffen voor haar reukeloos verkiezen:
Want zekerlyk is haar myn liefde wel bekend
Tot Claudius, die los myn broeders luister schend.
Hoe! was hy niet verpligt en zekerlyk gehouwen,
Daar hy zig door den Vorst 't gezantschap zag vertrouwen
Op zyn verzoek, terstond het Keizerlyk gebod
Aan my te melden? en heeft hy niet, als verzot
Door liefde, zonder my van 's Keizers last te spreeken,
Zich reeds twee dagen hier in Romens wal versteeken?
En zou hy straffeloos van zulk een misdaad gaan?
Hy heeft een Keizer, 't ryk, en my te kort gedaan.
Zyn Bruid zal sterven. Ja, zo wreek ik 't best myn schanden,
En myn beleedigde eer zelf door zyn eigen handen.

LAONICE.
Ik sta om deeze wraak verbaast en gansch verstomt.
Princes, zo 't wezen mag, wagt tot uw Broeder komt;
Uw ongenoegen zal den Keizer waarlyk spyten;
Hy zal...

OCTAVIA.
Maar wat pord u hier tegens aan te wryten?
'k Straf hem regtvaardig, die myn ondergang betragt;
Ik straf hem, die 't bevel des Keizers heeft veracht:

Gy zyt zelf oor en oog getuige van zyn woorden,
Dat niets ter waereld, als myn Liefde, hem bekoorden.
Wat hoogverheeve ziel gedoogd zo snood een zaak?
Neen, honderd Porciaas veel liever aan myn wraak
Geofferd. 'k Sterf veel eer, als ik dit zal gedoogen.
Die my hovaardig in myn eerkroon is gevloogen,
Zou die steeds lachchen, en ik schreijen? groote Goon!
Ben ik gebooren, om te dulden zulk een hoon?
Ik zal 't niet lyden: neen. Myn Lyfwagt! beef, verrader
Van myne Liefde, gy zult weeten, maar ter kwaader
En onvoorzienen uur, dat gy my hebt misdaan.

Zesde tooneel.

OCTAVIA, LAONICE, QUILLIUS.

OCTAVIA.
Gy hebt, Heer Quillius, uw pligt steeds voorgestaan,
Kn uw gehoorzaamheid my altoos laten blyken,
Dies gy u met het ampt van Hoofdman zaagt verryken;
'k Gaf u daar by de naam van Raadsman, om dat gy
My met uw goede raad zou dienen; ik bely,
Dat ik my heeden in een zaak zie ingewikkeld,
Zo in myn nadeel, dat myn hart, door wraak geprikkeld,
Schier tragt te barsten uit myn boezem.

QUILLIUS.
Zo my de eer
Gebeuren mag, Mevrouw, dat ik zulks weet, ik zweer,
Dat myn getrouwe dienst, als 't helder ligt zal schynen,
Hoe zwaar de zaak mag zyn; laat al uw zorg verdwynen,
Om die te melden een, wiens bloed u eigen is.

OCTAVIA.
Gy kend held Claudius, en de geheimenis
Van onze Liefde.

QUILLIUS.
ô Ja! en dat hy eêr zou sterven

Voor u, dan hy uw gunst of min zou willen derven.

OCTAVIA.
Die snoode heeft my reeds van zyne min beroofd.

QUILLIUS.
Hoe kan zulks zyn, Princes? wie word dan ooit geloofd,
Indien men Claudius zou mogen ontrouw heeten?

OCTAVIA.
Noch meer; hy heeft de pligt geheel en al vergeeten,
Die hy my schuldig was, en 's Keizers eer geschend
In zyn gezandschap, 'k weet, 't is nu noch onbekend,
Dat hy twee dagen reeds in Romen heeft versleeten,
En zonder, dat ik mag 't bevel myns broeders weten,
Aan hem gegeeven.

QUILLIUS.
Wat mag hier van de oorzaak zyn?

OCTAVIA.
Een heete drist van min. Zyn liefde was maar schyn
Te mywaards; schoon ik die nooit heb verdagt gehouwen,
Heest hy bestaan, om zig in 't heimelyk te ondertrouwen
Met een onwaardige, ten opzigt van myn staat.
Nu voel ik, dat die hoon my diep ter harte gaat,
Ja onverzoenelyk; waarom ik heb beslooten
Dees trouw te sluiten, en voor eeuwig om te stooten;
Dees misdaad kan, met regt de straf geenzints ontvlien:
Ik wil in 't kort een eind van deeze liefde zien
Door haare, of zyne dood, of beide; want 't vermogen,
't Geen ik heb, kan, noch mag die spyt geenzints gedogen.
Wat zegt gy, Quillius, van die vervloekte daad?

QUILLIUS.
Princes, ik sta bedugt.

OCTAVIA.
Geef my ten minsten rad.
Ik wil gewrooken zyn, en geenzints buiten reeden,
Aan een ondankbaren verrader aan een wreeden,
Verachter van myn min.

QUILLIUS.
Princes, ik zou u raân,
Om aan des Keizers vrind uw handen niet te slaan:
Hy mind hem, als zig zelf.

OCTAVIA.
Wel aan. Dan zal zy sterven,
Wier dood myn leeven is, en leeven myn verderven.

QUILLIUS.
Princes, op welk een wys helpt gy haar doch van kant?

OCTAVIA.
Door hem, die haar bemind. Ja zelf door de eige hand
Van Claudius. Ik wil en 't legt voor vast beslooten,
Dat hy de boezem zal van Porcia doorstoten.

QUILLIUS.
Hoe! Porcia! wiens glans met eerbied werd geroemd
In Rome.

OCTAVIA.
Ja, die is van my ter dood gedoemd.

QUILLIUS.
Maar meend gy Claudius tot zulk een daad te krygen,
Dat hy zyn bruid zou doôn? wat middel?

OCTAVIA.
Door het drygen
Van hem te dooden, zo hy 't weigerd. Deze last
Word u bevolen; want ik stel myn hoop voor vast
In u gehoorzaamheid, om dit straks uit te voeren.
De wraakzucht pord my op geleegentheid, te loeren,
Eer dat myn broeder komt.

QUILLIUS.
Princes, hoe zal het gaan,
Als hy hartnekkig zoekt haar leven voor te staan?
De liefde zal hem wis tot haar bescherming dwingen.

OCTAVIA.
Laat dan uw volk het staal in haaren boezem dringen.
Verberg haar lichchaam in den laten avondstond
In een verhole hoek maar elders in den grond.
Gebied uw volk op straf, om dit geheim te houwen,

Draag zorge, dat ik mag in als op u vertrouwen.
Een onverzoenbre haat door knaagt myn ingewand.
Noch eens, als 't is gezegt, help haar terstond van kant
Door hem, of door uw volk; wanneer ik ben gescheiden
Van Claudius, zult gy hem in haar woning leiden:
'k Verwagt hem reeds ten hoof. Doed al het volk, het geen
Hem vergezeldschapt voort vertrekken. Schelm! ik meen,
'k Zal u een andren toon, als eertyds laaten hooren;
Want myn beleedigde eer heeft uwe val geswooren,
Ik hoor gerugt, hy komt, houd u gereed, myn Heer.

Zevende tooneel.

OCTAVIA, LAONICE, FULVIA, QUILLIUS.

FULVIA.
Princes, heer Claudius verzoekt verlof, en de eer,
Om u te spreeken, zo 't mag weezen.

OCTAVIA.
Laat hem koomen.
Ik voel myn ziel op nieuw door wraakzugt ingenoomen.
Verwoede Minnenyd! hoe knaagt gy myn gemoed?

Achtste tooneel.

OCTAVIA, CLAUDIUS, LAONICE, en gevolg. QUILLIUS, doet het gevolg van Claudeus vertrekken.

CLAUDIUS.
Gedugte ryks Princes, ik val voor u te voet,
En breng u zeegen toe; Kamillus is verslagen,
De Keizer gaf my last, en 't was zyn welbehagen,
Dat ik u deeze maar, zou brengen, en met een
Den goeden staat van zyn gezondheid...

OCTAVIA.
Maar ik meen,
Wanneer de Koningen en Princen iets begeeren,

Dat men heel striktelyk haar last en wil moet eeren,
En straks volbrengen, of het is, zo 't by my leid,
Geen kleine proef getoont van ongehoorzaamheid.
't Geen gy me zeggen wilt, heb ik alree geweeten
Twee dagen. Heeft de Vorst zig dan niet braaf gekweeten,
Om zulk een afgezand te zenden? foei! 't is schand
Voor hem, die 's Vorsten gunst durfd schuyven van der hand,
Als gantsch onwaardig, en geenzints daar aan gehouwen?
Verrader! wie kan ooit uw eed en woord vertrouwen?

Negende tooneel.

CLAUDIUS, QUILLIUS.

CLAUDIUS.
Wat onverwagte slag beklemd myn moedig hart!
Dat hart, 't welk in 't gevaar de dood steeds heeft getart,
En nooit voor mannen moed in 't krygsveld is bezweeken,
Word van een vrouwe tong, als met een vlym, doorsteeken.
Myn liefde is wis ontdekt door u, ô Flaviaan!
Maar ik geloof, gy hebt onweetend my misdaan;
Gy kost haar hertstogt niet, die my veel smarts zal brouwen.

QUILLIUS.
'k Heb last, heer Claudius, om u by my te houwen.
'k Zal u geleiden; dit is 't ernstige bevel,
My van Octavia gegeeven.

CLAUDIUS.
Welk een hel
Van rampen zie ik reeds geopent voor myn oogen!

QUILLIUS.
Gy ziet, ô Claudius, u in uw min bedroogen:
't Had meerder wysheid in een man, als gy, geweest,

Dat ge aan Octavia, die u zo onbevreest
Haar hart ontdekte; haar uw dank baarheid te toonen,
Als dat ge dus haar gunst verachten durst en hoonen,
Al scheen zy u te groot, zynde een Princes van 't ryk:
De band des huwelyks maakt geboorte en staat gelyk.
Zy dagt, zo dra de min haar koele borst deed blaken,
U een bezitter van haar dierbaar hart te maken
En schoonheid; dat de Vorst wel gaarne toe zou staan,
Wyl zy voornemens was hem zelf daar toe te raân,
Om dat neef Decius haar oog niet kon behaagen.
Heest zy geen redenen, om over u te klagen,
En zig te wreken van een daad, die haar berouwd?
Gy hebt, het geen haar smart, u heimlyk ondertrouwt
Met Porcia: zy wil, en heeft voor vast beslooten,
Dat gy met eigen hand uw bruid door 't hart zult stooten.
Uw liefde is haar bekend: 't moet daad'lyk zyn volbragt;
'k Heb anders last, uw hoofd te leevren in haar magt,
Indien gy weigerd om uw bruid terstond te dooden.
Gehoorzaam dan, myn Heer.

CLAUDIUS.
Waar toe, ô groote goden!
Ben ik gekomen? werkt de liefde zulk een haat,
Dat ik myn schoone bruid, myn lief, myn toeverlaat,
Moet dooden?

QUILLIUS.
Ja, myn Heer, gy kund dit niet ontwringen.
Men zal door 't Oorlogsvolk, daar toe geschikt, u dwingen.

CLAUDIUS.
Onzaalge dienaar in een vonnis al te wreed!
Verrader, 'k merk, gy schept behagen in myn leed,
Om dat gy door myn hulp niet wierd ten top verheeven
Door 't ampt, dat Fabius nog onlangs wierd gegeeven
Door 's Keizers gunst, dit is 't; dit pord uw boosheid aan,
Om na d'onnoosle dood van myn Meestres te staan.

QUILLIUS.
Hoe! ik u haten, heer? zulks is u nooit gebleek en.
Durf ik Octavia haar wetten tegen spreeken,
Daar zy in 't afzyn van haar Broeder hier gebied?
Ik moet gehoorzaam zyn, en volg myn pligt; 't verdriet,
Dat u we ziel gevoeld, komt my op 't hoogste treffen;
Ik kan de wreedheid van dit vonnis wel bezeffen;
Ik ben zo wel, als gy, hier door ten einde raad.
Gehoorzaam haar gebod, 'k zie u ten top van staat.

CLAUDIUS.
Hoe door Octavia 'k verloor veel liever 't leeven.
Ik ga, om aan myn bruid de laaste kus te geeven;
Maar nooit zie ik myn hand bepurperd met haar bloed:
Hoe trots de Minnenyd het hosfd op steekt, en woed
Op een onoooz 'le, neen zulks zal haar nooit gelukken.
Tragt zy myn Porcia na 't duystre graf te rukken?
Zy ziet my nimmer van haar dierbaar bloed bemorst.
'k Stiet liever 't gladde staal in haar verwoede borst,
Eer ik myn ziels vrindin te leven zou beletten;
En gy, die schuldig waart die wreedheid om te zetten,
En haar oploopendheid te stutten door uw raad,
Laat op uw hals, de schuld met zulk eene euveldaad
Zelf uit te voeren, in haar razerny beslooten.

QUILLIUS.
Ik heb door reen getragt haar wraaklust om te stooten,
Maar alles was vergeefs: 'k beken, haar haat valt hart;
Maar overweeg eens, heer, wat voor een bittre smart
Haar ziel gevoeld, dat zy zig ziet van u verlaaten:
De hertstogt van de min dwingt haar, om u te haten,
En 't voorwerp, waarom gy haar liefde stout veragt.
Ze is buiten oorzaak niet tot zulk besluit gebragt.
Gy hebt haar min gevleid met weermin, en 't verkiezen
Van u doet haar geheel die hoop, en wensch verliezen:
Het is geen slegte maagd, die van u werd gehoond.
Gy zaagt door hare min u mooglyk noch bekroond
Tot Vorst van 't Roomsche Ryk.

CLAUDIUS.
Niets kan myn min bepalen.
Eer zal de zon in 't west verryzen, en weer daalen
In 't Oost, de donkre nagt een heldre dageraad
Vertoonen, eer ik ooit myn Porcia verlaat.
Geen pragt, of staatzugt zal myn oogen meer verblinden;
Ik kan myn rust alleen in bare liefde vinden;
'k Vervloek de grootheid, daar ik wierd door aangedaan.

QUILLIUS.
Myn wagt, volg my getrouw, daar ik u voor zal gaan.

Einde van het Eerste Bedryf.

Tweede bedryf.

Eerste tooneel

PORCIA, CLAUDIUS.

PORCIA.
Myn uitverkoorne Heer, met welk een zoet verlangen,
Begunstigt van 't geluk mag ik u weer ontfangen!
'k Had u zo spoedig in myn Armen niet verwagt.
Hebt ge u gezandschap, Lief, zo haast ten eind gebragt?
Hoe heeft Octavia zig op uw komst gedragen?
Wat deerd, myn Bruidegom! hoe kryg ik op myn vragen
Geen antwoord? ach! ik vrees voor eenig ongeval;
Wat of 't mag weezen! spreek Roemrugtige, of zal,
En moet u andre helft, op dit gezigt bezwyken?
ô Claudius, die my uw Liefde en trouw deed blyken
Hoe! acht gy my niet waard, om dees geheimenis
Te weten? zo my ramp door 't lot beschooren is,
Of u, wy zyn te zaam in Romens wal gebooren;
Al had het kwaad geluk myn ondergang gezwooren,
'k Sta voor het nootlot pal, en schied u moet te kort,
Myn waarde... Maar wat 's dit 'k zie dat gy Traanen stort.
Zulks past aan geen Romyn, voor al niet, die zyn dagen
Versleeten heeft in 't veld in schrik lyke on weers v lagen,
En Oorlogs rampen, die, van daar de gulde Zon
Verryst, en 's avonds daald, zyn Vyand overwon;
Die nooit in 't bloedig veld verzet stond nog bezweken.
Myn Claudius, ô Goon! hoe kryg ik hem aan 't spreeken?
Myn uitverkoore Lief, ei! hoor na myn gebeên.
De droef heid bind zyn tong, helaas waar wil dit heen!
Laat zulk een krygsvoogd dus zyn eedlen moet verslappen,
Die over heuvelen van Lyken heen dorst stappen,
Gestapelt door zyn Arm, en nooit verwonne staal,
De zuil van Latium, zyn roem en zegenpraal.
Spreek dog, myn Claudius, wat is u wedervaaren?

Ei matig, zo 't mag zyn, uw droefheid.

CLAUDIUS.
Ach de haaren
Staan my te bergen; Goon!

PORCIA.
Wat is 'er dan geschied?

CLAUDIUS.
ô Pyn, ô hertewee, ô doodelyk verdriet!
ô Liefde! die my doed een Dood vol wreetheid smaaken.

PORCIA.
Is onze Min ontdekt? kan dit uw Hart zo raken?
Hoe vreest gy voor een Vrouw? al is zy groot van staat,
't Is maar een Mensch, als ik; en vreest gy voor haar haat?
Dat past geen Claudius, o neen! myn Lief, myn leven,
Daar al 't gevaar des Doods u nimmer heeft doen beven.
Is dat standvastig hart uw boezem nu ontvloon?

CLAUDIUS.
Die snode wil, dat ik myn ziels vrindin zal doôn,
Of dat ik sterven moet.

PORCIA.
Myn troost, myn welbehagen,
Gy ziet met eenen slag u van die last ontslagen.
Verschoon uw Porcia, myn Heer, in 't minste niet,
Maar volg gehoorzaam, 't geen de Ryks Princes gebied.
De dood van uwen hand zal my geenzins mishagen;
'k Zal mooglyk door één slag ontwyken veele slagen.
Indien myn dood aan haar, en u vernoeging geest,
Dan heeft uw Porcia al lang genoeg geleest,
Want 'k agt myn Bruidegom zo waardig in dit leven,
Dat ik voor hem myn Bloed graag wil ten besten geven,
Wyl gy uw staat daar door nog meer verhoogt zult zien,
Wagt ik de Doodslag, Heer, gebogen op myn knien:
Kus my voor 't laast, myn vriend; gun my uw lieve lippen,
Eer myn onnoosle ziel haar kerker zal ontslippen,
Tot een erkentenis van myn getrouwe Min.
'k Ben Bruid van een Romyn, en sterf een Romynin.

CLAUDIUS.
Zouw ik u Dooden?

PORCIA.
Ja.

CLAUDIUS.
Zou ik myn Lief doen sterven?

PORCIA.
Hoe! zou ik leven, en myn lieve leven derven?
Dan was de waereld voor myn rampen veel te kleen.
Gy zult door my ne Dood de top van eer betreên
Met een Princes....

CLAUDIUS.
Ei zwygt. 'k Mag haar niet hooren noemen,
Die u uit Minnenyd en haat ter Dood durst doemen.
Vloekwaardige! schept vry vermaak in euveldaan,
Maar nimmer zult gy zien, dat ik de hand zal slaan
Aan myn verkoorne Bruid, veel minder u beminnen;
Gy zult door Moordery geenzins myn haat verwinnen.
Wat zal dees razerny u baaten? niet met al;
Wyl ik u nimmer kan, of mag, of lieven zal.
Gy hebt my lang gevleid, ik veinsde, om uwe tooren
't Ontgaan, terwyl de Vorst voor lang my heeft doen
Dat hy met Decius, uw Neef, u paaren zou;
Maar nimmer wierd myn hart bewogen door uw trouw hooren,
Myn Vorst te hoonen, schoon gy niet ontzagt de paalen
Van zedigheid en eer los overhoop te haalen.
Zo ben ik tot nu toe, getrouw in myne pligt
Gebleven, en myn Min, op u, myn Zon, myn ligt,
Alleen gevest; maar 't schynt de Gooden te mishagen,
Wyl zy myn zwaare straf, schoon onverdient, verdragen.
Geregte Hemel! waar in heb ik tog misdaân?
Ik heb de grootheid, voor myn Min, graag afgestaan;
De glans van 't kroone goud kon my geenzins verblinden.
ô Ramp! o bittre smaad! ik weet geen hulp te vinden:
De waereld is te kleen voor myn bedroefd geval.
Vervloekte! braakt gy dus op my uw bittre gal?
Op my, die gy onlangs uw Lief, uw eigen noemde,
En ik gedwongen wierd zulks mee te doen? 'k verbloemde

Myn kuische Liefde; maar het ging met u zo veer,
Dat gy geschonden had, uw staat, gezag en eer,
Indien ik, welk een schand! uw drist had willen volgen;
Nu maakt de Minnenyd u rafende en verbolgen,
Ja Moorderes van haar, die u hooit iets misdeed.
Verwoede Tygerin, u opzet, boos en wreed,
Zal niet gelukken; hoe! zou ik myn Lief doen daalen
In 't graf! ik wensch veel eer, dat my de Blixem straalen
Verzengden, als dat ik de hand aan haar zou slaan.

PORCIA.
Myn waarde Claudius, ik bid, ei! laat u raân,
Gedoog niet, dat men stout myn levens draad doet korten
Door een onwaardigen: schroomd gy myn bloet te storten?
Kom, ryk my uw geweer; ik ben dit leven moe.
Schrikt gy voor dit gezigt, zo sluit uwe oogen toe:
Ik zal met eigen hand my zelfs de Doodsteek geven;
Wyl't noodlot my benyd met u te mogen leven,
En schynd der Goden wil, myn Heer, dat zulks geschied.
Ik sterf dan voor dien geen, die myne ziel gebied;
Voor een Romyn, zo groot, als Romen in haar muuren
Ooit heeft gezien, wiens naam alle eeuwen zal verduuren.
Ei aarfel niet, myn Lief! ryk my het gladde staal,
Ik draag de meeste schult; ly dat ik die betaal.
Myn oogen porden u de Ryk sprinces te haaten;
Gy hebt haar Liefde alleen om myne Min verlaten.

CLAUDIUS.
Zou ik haar minnen, en myn schoone Porcia
Verlaten? neen, ik koos der Gooden ongena
Veel eer voor eeuwig. Zou een dartle hand my streelen
Van haar, die 'k vloek en haat! daar 'k nimmer wensch te deelen
In 't minste van haar gunst, ik schuw haar, als de pest,
Ja als het slimst gedrogt in Romens Wolvenest.
Zo lang de naare Dood voor myn gezigt zal vlieden,
Zal niemant over my als Porcia gebieden.

PORCIA.
Maar 't schynt, het nootlot breekt die vast gebonde

CLAUDIUS.
Zo lang ons leven duurd, zo lang duurd onze hoop.
En zo 't niet wezen kan, 'k wil zonder u niet leven.

PORCIA.
De liefde heeft aan my de zelve Wet gegeven.
Maar zal dit zyn het loon voor alle uw Oorlogsdaan?

CLAUDIUS.
Indien de Keizer kwam, het zou hier anders gaan.

PORCIA.
Ontvlien wy Romen, Heer, dat ons zo zeer doet dugten.

CLAUDIUS.
Zulks is onmogelyk. Wy kunnen 't niet ontvlugten.
Uw huis is overal bezet met sterke wagt.

Tweede tooneel.

QUILLIUS, PORCIA, CLAUDIUS, en gevolg.

QUILLIUS.
Wat zal dit zyn, myn Heer? hebt gy nog niet volbragt
Het vonnis tot u last? de Ryk sprinces zal wagten
Na tyding van haar Dood; 'k moet anders u doen slagten
Zulks is haar wil en last, en die dient voort gezet.
Het vonnis van haar mond is hier een stale wet.

CLAUDIUS.
Een vonnis, daar met schrik de nazaat van zal hooren.
Zie hier Prokrustus in een vrouwe schets herbooren;
Een helsche Phedra woed in haar verbolge Borst.
Vervloekte! 'k zie u, met onnosel bloed bemorst
Door dees ontmenschte daad, wel haast de doodsnik geven
Ach! was de Keizer hier; verrader, 'k zag u 't leven
Beroven nevens haar, dog zo dees sterst, verwagt,
Dat ik u nog zal zien aan myne wraak geslagt.

QUILLIUS.
Myn Heer, myn pligt die hangt aan 't geen myn wert geboden.

CLAUDIUS.
Maar niet, ontaarde, dat ge onnosele zoud Dooden,
Dat gy natuur, de wet, en reeden zoud vertreen.

QUILLIUS.
Ik moet gehoorzaam zyn.

CLAUDIUS.
Wel aan, ik ben te vreen,
Indien het wezen moet. Ik sterf dan; ik ben schuldig.
Myn waarde Porcia, ik bid, zyt tog geduldig,
Myn droevig nootlot wil, dat gy my derven moet;
Heb ik u iets misdaan, ik val voor u te voet,
Vergeef u Claudius het geen hy heeft misdreven:
'k Had wel gewenst, myn Lief, dat ik voor u mogt leven,
Maar nu 't niet wezen kan, sterf ik vernoegt voor u.
'k Leef voor geen Monsterdier, myn oogen die zyn schuw,
Om haar ooit weer te zien.

PORCIA.
Myn Lief, waar dwaald gy heenen?
Dat men u Dooden zal, stemd geenzins met haar meenen
In 't minsten over een; zy zoekt myn Dood alleen,
Om daar door met myn Lief in 't Echtverbont te treên;
Zy veinst, myn Claudius, en toont zig slegts verbolgen
Op u; om dat gy zoud haar dolle dristen volgen:
Zy zoekt u leven niet; myn leven is haar leed.
Kom, kus my dan voor't laast, myn Lief, ik ben gereet,
En wel gemoed de slag des Doods van u t' ontfangen;
Laat ik u voor het laast, eens in myn Armen prangen.
Vaar wel, myn Claudius! myn sterfuur is na by,
Al is 't niet van uw hand.

CLAUDIUS.
Hoe zoud gy sterven! gy!
Die niemant ooit misdeed; zulks zal ik nimmer lyden;
Ik zal u door myn hand voor sterven straks bevryden.

Hy trekt zyn degen.

QUILLIUS.
Myn wagt, kom herwaarts aan.

CLAUDIUS.
'k Raad u, dat gy niet schend
Myn Godlyk beeld. Zie toe.

PORCIA.
Zou ik hier in elend
Myn leven slyten? neen, hier is myn Borst, ô wreede,
Gy zoud het streng gebod gewislyk overtreeden
Van uw Princes, zo gy my in het leven liet.
Zie hier myn Borst: stoot toe, kom, maak van myn verdriet
Een einde; zo word ik van 's waerelds last ontslagen;
Maar laat die snooharpy uwe oogen nooit behagen,
Doe toch myn Zaalge schim hier door geen onrust aan,
Myn Claudius; gy zoud gewis u zelf verraan.
Zy is niet waardig met dien Eer naam zig te dekken
Van uwe Bruid, die haast de Hel tot prooi zal strekken,
Daar zy, met Ixion gebonden op een Rad,
Haar straf zal leiden; de Aarde is zulk een ondier zat.
Een gruwel, daar met schrik gansch Rome van zal spreeken.

QUILLIUS.
Myn Heer, 't is meer, als tyd, dees laster af te breeken,
Of anders zal ik voort bevorderen uw straf.

CLAUDIUS.
Hoe past dit een Romyn? een man van Eer zo laf?
Daar hy aan 't wettig regt verbonden is met Eeden,
De drist te volgen, en de kwa genegentheden
Van een verwoede Vrouw? ô smart! ô Helsche pyn!
Verrader, doe als ik; sterf liever een Romyn.
Ik zal beletten, dat gy haar aan my zult wreeken,
Terwyl ik met dees hand my zelven zal doorsteeken.

QUILLIUS.
Wel hoe! wat gaat u aan? wat zal dit zyn, myn Heer?

PORCIA.
Vaar wel myn Claudius, ik zie u nimmer weet.

Hy wil zig doorsteken, maar werd verhinderd, terwyl werd Porcia van eenige weggerukt.

Derde tooneel.

CLAUDIUS, QUILLIUS, en Gevolg.

CLAUDIUS.
Waarom my doch belet myn leven te beroven,
Daar gy myn heldre Zon haar ligt tragt uit tedoven?

QUILLIUS.
Misdoe hem niet, zie toe; neem hem zyn Degen af.

CLAUDIUS.
Zo gy my 't leven laat, zo leef ik tot uw straf;
Ja 'k zal op 's Keizers wil door Beulen u doen straffen:
'k Zie door geregtigheid u alle loon verschaffen
Voor deze gruwelen, die gy aan my begaat.
Zou ik myn eige Bruid, myn troost, myn toeverlaat,
Om 't leven brengen, die nooit schuld, of misdaad kende!
ô Vader Jupiter! waar wil dit heen in 't ende!
Waar blyst uw goedheid om de onnoz'len voor te staan?
Wat heeft myn Porcia doch tegens u misdaan?
Myn waarde! maar wat 's dit? waar is myn lief gebleven!
Vervloekte schelmen, ik beroof u allen 't leven,
Zo gy myn Porcia in 't minste deel misdoed.

QUILLIUS.
Bedaar, uw hand is vry van haar onnosel Bloed.
Stel u gerust, myn Heer.

CLAUDIUS.
Hoe zou ik toch bedaaren!
Gy zult, indien zy sterst, al t'zaam ter Helle vaaren.
'k Zal u verwurgen met myn handen, snood geboest.
Help Hemel! ach! myn ziel werd tot 'er dood bedroest.

Vierde tooneel.

CLAUDIUS, QUILLIUS, FORBAS, en Gevolg.

QUILLIUS.
Hebt gy u van 't bevel, 't geen ik u, gaf gekweten?

FORBAS.
Zy is in den Tyber van haar Gallery gesmeeten.
Zy riep om Claudius, terwyl zy neder vil.

CLAUDIUS.
Rust nu de Blixem noch? zwygt nu de Donder stil,
Om deze gruw'len in den afgrond neêr te storten?
ô Snode, hoe dorst gy het dierbaar leven korten
Van myn verkoorne Bruid? 't was wonder, schelm, dat de Aard
U niet verzwolg; wat 's dit? haar schim maakt my vervaard.
Maar zagt! zy naderd my. Kom hier, myn uitgelezen,
Uw Lichaam was my Lief, zou ik u schaduw vreezen?
Kom hier, myn Zaal'ge schim, omhels uw Claudius.
Ontvlien wy Romen, kom, myn Lief, geef my een kus.
Ik zal met u het Vee in 't weelig Woud gaan weiden.

QUILLIUS.
Myn Heer, 'k heb last om u terstond ten Hoof te leiden.

CLAUDIUS.
Na 't moordhol meend gy; weg, ik ben het Hof al moe.
Sluit vry de Deuren van dat Helsche Doolhof toe.
Ik ga met Porcia naar andre wegen zoeken,
Daar wy het Roomsche Hof en Romen sullen vloeken
Tot in de diepste kolk van Plutoos Zwavelpoel.
Kom dan, myn zaal' ge schim, vertroost my, ik gevoel
Een onverwagte vreugd; maar 'k zie u weer verdwynen.
Vloekwaardige Atreus, kom, sluit vry de rouw-gordynen
Voor u bebloede Hof; uw Treurspel heeft zyn deel.
Een Roomsche Moorderes verschynd hier op 't Toneel,
Die al wat grouwzaam is op de Aarde, komt braveeren:
'k Zie mooglyk het heelal noch 't onderst boven keeren;
Het schud reeds overal, waar ik myn voeten zet:
Daar komt de sno Harpy, zy heeft het staal gewet,
Om my met Porcia voor altoos te verëenen.
Sta by, ô Herkules! verpletter hals en beenen

En hoofd en schouders van die Hydra, die myn Zon
Zo vroeg deed duiken, eer haar heldre glans begon
Eerst regt in de oogen; van die oogen had te krieken.
Kom, snelle Hemelbô, leen my uw vlugge wieken,
Om wraak te vordren van den oppersten Jupyn.
Wie maakt myn voeten vast? 'k moet by myn Ega zyn.
Laat los, wat schrikdier komt van ver hoe langs hoe nader?
Zyt gy 't Camillus? sta; wat zoekt gy hier, verrader?
Komt gy Valeriaan bestooken op zyn grond,
Daar ik u overwon, doorboord met wond op wond?
Daar vliegt zyn schaduw heen: hoe reizen my de haaren!
Toef, Helsche Veerman, toef, 'k moet met hem overvaren
Naar 't onderaartsche Styx, daar nooit geen dagligt straald,
Daar 't afgesturve volk door 't recht hun schuld betaald.
Daar zal ik met myn Lief in Beemden en Landsdouwen
In 't Zalig Myrte dal voor eeuwig Bruilost houwen.
Ryk my uw hand, myn Bruid; heest ude Nyd ontzielt?
Ontvlien wy Romen, dat van snode Monsters krielt;
Ik zal uw bleeke schim, gesloten in myn armen,
Door zuivre minne gloed en Liefde weer verwarmen,
En zo lang bidden aan de Goden, tot uw Geest
In 't heemels Lichaam keert: 'k ben voor u niet bevreest.
Kom gaan wy; maar! wat is dit? daar vliegt zy uit myn oogen.
Ik volg haar schaduw na.

Vyfde tooneel.

QUILLIUS, ARBAS, en Gevolg.

QUILLIUS.
Ik ben met hem bewoogen.
Als Liefde in haat verkeert, zy 't alderfelste woed.
Men volgt hem, waar hy gaat. Dat hy zig niet misdoed.

Einde van het Tweede Bedryf.

Derde bedryf.

Eerste tooneel.

PORCIA, ORANTES, NERINE, ACIS.

PORCIA.
ô Goedertierenheid des Hemels, die myn dagen
Tragt te verlengen! 'k zie, het is uw welbehagen,
Dat ik gered ben, daar de Dood met open mond
Reets gaapte, om 't zwakke Lyf te rukken na den grond
Des Tybers: welk een dank ben ik uw goedheid schuldig?
Ik ly de Rampen van het wreed geval geduldig.
Wie weet, waar toe uw gunst my 't Leven spaaren wil.
Ik tree, ô goede Goon! met u in geen geschil,
Al heeft de Moort getragt myn Levensdraad te korten,
Uw alvermogen wist die wreedheid op te schorten.

ORANTES.
Mevrouw, gy doet zeer wel; die zig geduldig toond
In tegenspoeden, ziet zig onverwagt geloond
Met meer geluk, als men van Goden dorst verwagten.
Ik zal uw ongeval, zo 't mooglyk is, verzagten,
Indien ik weten mag, wie dat gy zyt, en hoe
Gy in den Tyber stroom geraakt zyt.

PORCIA.
'k Bid, ei doe
Daarom geen moeite; 'k zal u rykelyk vergelden
De dienst, die gy me doed; maar om myn naam te melden,
Of wie ik ben, vind ik tot noch toe ongeraân:
Ik dank u Duizendmaal voor 't geen gy hebt gedaan,
En ik beloof met een, dat gy in 't kort zult weeten,
Wie dat ik ben, en hoe 't geweld my heeft gesmeeten,
Maar onverdiend, helaas! in 's Tybers snelle vloed,
Waar uit ik, door uw hulp, ben van de Dood behoed,
En zonder dat ik weet, waar dat ik ben.

ORANTES.
De Goden

Die hebben hier ter stee my tot u hulp ontbooden,
Om dat gy in uw ramp verligting vinden zou.
Gy zyt in 't Lusthof van den Keizer.

PORCIA.
Ach!

ORANTES.
Mevrouw,
Ontstelt u dit?

PORCIA.
ô Neen, maar zo gy zorg wilt dragen
Voor my en voor myn Eer., zal 't my op 't hoogst behagen,
Indien ik voor dit kleed een ander kleed geniet.

ORANTES.
Een landkleed, zo 't u lust.

PORCIA.
ô Ja! 'k zal myn verdriet
Daar door vergeten, en u als myn Vader houwen
Tot dat de tyd aan u myn onschuld zal ontvouwen.

ORANTES.
Nerine, geef Mevrouw u alderbeste kleed.

PORCIA.
Denk, wyl ik by u ben, dat ik Lerinde heet.
'k Verzoek, dat gy voortaan my anders niet zult heeten,
Zo lang het links geval is op myn heil gebeeten.

NERINE.
Lerinde, als 't u belieft, kom, laat ons t' zamen gaan,
Ik weet myn beste kleed zal u veel mooijer staan
Als my, gy zult ver voor al onze landjeugd pronken,
Wyl u de Hemel heeft met zulk een glans beschonken,
Wiens weerga ik nooit zag.

PORCIA.
Nerine, ik ben bly,
Dat ik zo mooi ben in uwe oogen, maar 'k bely
Dat ik van niemant, als van u, dit immer hoorden,
Terwyl dat myn gelaat geen Minnaars ooit bekoorden.

ORANTES.
Ik hoor gerugt: vertrek, eer iemant ons verrast.

NERINE.
Wy gaan.

ORANTES.
Doe al het geen, Lerinde aan u belast.

Tweede tooneel.

ORANTES, ACIS.

ORANTES.
Nooit kwam my vreemder zaak in 't leven ooit te vooren,
Wat onspoed heeft de Dood van zulk een Vrouw beschooren!
Geworpen in den vloed des Tybers! zulk een Beeld!
Wiens aangenaam gelaat de koelste harten streeld;
Haar schoonheid ongemeen, haar kleeding en Juweelen
Doen my, van 't geen zy is, iets ongemeens verbeelen.
Wat voor een Beulsche hand is zo verwoed geweest,
Om zulk een helder ligt te dooven?

ACIS.
't Moet een Beest
Alleen in Menschen schyn geweest zyn, daar 't medoogen
En al het Menschlyk in vervlogen is: 't vermoogen
Van haare schoonheid, ja al was zy straffens waard,
Verdiend alleenig, dat zy daarom werd gespaard;
Ook kan in zulk een leest geen groote misdaad woonen.

ORANTES.
Haar zedig aangezigt komt zelf de deugd vertoonen.
Daar 's niet aan 't Lichaam, of 't belooft een zuivre ziel.
Ach hoe onzeker draaid de wankelbaare kiel
Van 't leven, in een Zee, vol rampen en gevaaren!
Dan schynd de nevel van ons onheil op te klaaren,
Dan daalt zy wederom tot onze smart en leet.
't Balstuurig lot toont zig wel zoet, maar 't meeste wreed.
Gelukkig zynze, die van 't Hoofs gewoel ontslagen,
By Ploeg, en spa op 't land verslyten hunne dagen.
Was deze schoone maagd zo loflyk niet van leest,

De Tyber had zo na haar Doodbus niet geweest.

ACIS.
Hoe kan de Hemel zulk een gruweldaad gehengen!

ORANTES.
De Minnenyd heeft kragt om zulks te weeg te brengen
Ten trots der Goden; ziet noch regt, noch reeden aan;
Die hertstogt schept vermaak in schriklyke euveldaan.
Haar deerlyk ongeval zal daar uit zyn gebooren.
De Tyd zal mogelyk de waarheid ons doen hooren.
Daar komt de Slotvoogd van den Keizer, zyn gelaat
Staat vrolyk.

Derde tooneel.

ARKAS, ORANTES, ACIS.

ARKAS.
Is 't hier al volkomentlyk in staat,
Orantes, want de Vorst meent aanstonds hier te wezen.

ORANTES.
't Is alles, als 't behoord, myn Heer, daar 's niet te vreezen.
'k Gehoorzaam u in als, gelyk een onderdaan.
Hoe is de leegertogt van onzen Vorst vergaan?

ARKAS.
De Hemel heeft aan hem de zeege willen gonnen;
Camillus door den arm van Claudius verwonnen,
Heeft zyn verdiende straf ten kosten van zyn Hoofd
Gekregen.

ORANTES.
Welk een vreugd! de Hemel zy geloofd.
Zo moet het alle gaan, die 's Vorsten troon belagen;
Dees goede maar, myn Heer, kan my op 't hoogst behagen.
Wat brengt Held Claudius al wondren aan den dag!

ARKAS.
Zo groot, Orantes, als ons Romen immer zag.
Hy cierd zyn Eedle kruin met eeuwige laurieren.

Wy zagen menigmaal zyn zeegevanen zwieren,
Met vrolyk hand geklap verwelkomt, uit den stryd.
Hy is als eerde Raad des Keizers ingewyd,
En veldheer, zo dat elk hem wel te regt mag noemen
De tweede in 't Ryk, waar op 't Romynze volk durfd roemen,
Als 's Keizers regterhand en zyn verkoorne vriend.

ORANTES.
Hy heeft door zyne deugd die glorie wel verdiend.
'k Beryk reets een getal van tweemaal dertig Jaaren,
Maar kende nimmermeer een veldheer zo ervaaren,
Die zo veel slagen heeft gewenst ten eind gebragt.

ARKAS.
Dit maakt hem by den Vorst zo hoog en dier geacht.
De vyand zidderd, als hy Claudius hoort melden;
Hy is de roem en eer van Romen, en haar Helden,
Ja zelf Octavia haar liefde en vrindschap waard.

ORANTES.
Zo ik my niet bedrieg, zie ik hun noch gepaard.
Ik zag haar menigmaal hier in den Hof voor deezen
Met hem; zy schiep vermaak byzonder in 't byweezen
Van Claudius.

ARKAS.
Men zegt de gunst van haar gaat veer.
Zy is wel de eerste, die haar deel neemt in zyn eer.
Zyn heldendeugd schynt meest haar Vorstlyk Hart te treffen.

ORANTES.
Zo kan een brave ziel zig tot den Hemel heffen.
Geboorte en af komst zwigt voor eige deugd; wat geeft
't Geboorte regt aan hem, die zulks niet wel beleeft?
Veel min, als of hy was van slegte stam gebooren.

Daar werd binnen getrompet.

ARKAS.
Daar klinkt de Veld klaroen, Orantes, ons in de ooren.
De Vorst die naderd; 'k zie de Hofpoort reets bezet
Met zyn Trauwanten; 't is hoognodig dat men let

Op alles, dat de Vorst tot vreugde kan verstrekken;
Die 't Harnas steets voor ons kloekmoedig aan durft trekken,
Verdient dat hy vermaak, en stille rust geniet.

ORANTES.
't Gemeen is vryer dan de Vorsten van verdriet,
En onlust; 't minst gevaar komt straks haar rust verstoren.

ARKAS.
Daar komt de Keizer; ga, schik alles na behooren.

Vierde tooneel.

VALERIAAN, JUNIUS, ARKAS, en Gevolg.

VALERIAAN.
'k Zie eind'lyk myn rust weer t'eenemaal herstelt,
En met Camillus Dood gek luistert al 't gewelt,
't Welk buiten oorzaak stout myn Ryks Kroon dorst belaagen;
Ik wil met Claudius dees dag de Zeegenwaagen
Beklimmen, ja deze Eer, die past hem nevens my:
Hy heeft zo menigmaal myn Ryk voor slaverny
Behoed; maar 'k heb myn Vrind niet op myn komst vernomen;
Wat of de reeden is, dat hy zig binnen Romen
Noch op houd, daar myn komst hem is bekent gemaakt?

JUNIUS.
Hy die in 's Vorsten dienst met regten yver blaakt,
Werd door iets wichtigs, Heer, op uwe komst weerhouwen;
Hy is die geen waar op de Keizer kan vertrouwen.

VALERIAAN.
't Is zo; maar egter komt my dit heel vreemd te voor.
Vertrekt gy lieden, wyl ik deze plaats verkoor,
Om wat te rusten, eer 'k in Romen zal verschynen.

JUNIUS.
Dees aangename plaats doed alle zorg verdwynen.

VALERIAAN.
Ga, Arkas, ga, bezorg het nodige bestel
Voor ons vertrek van hier.

ARKAS.
Wy volgen uw bevel.

Vyfde tooneel.

VALERIAAN, JUNIUS.

VALERIAAN.
Ik ben verwonderd, ja ik sta, als opgetogen,
Dat Claudius.... ô Goon! wat schoonheid vol vermogen
Komt ons hier naderen? ik zag haar nooit voor heen.

Zesde tooneel.

VALERIAAN, JUNIUS, PORCIA.

JUNIUS.
Dit schynd de wellust zelf, wel waard om aangebeen
Te werden; geen Godin kan by haar schoonheid halen.

VALERIAAN.
Gelukkig is die geen, wiens Min zy zal betalen
Met wederliefde; maar hoe komt die schoonheid hier?

JUNIUS.
Dat weet ik niet, myn Heer.

VALERIAAN.
Ik voel een hevig vier
Outsteken in myn Borst door haar bekoorlyk wezen.

JUNIUS.
Heeft zy uw Hart gekwest, laat zy u weer genezen,
Myn Vorst; door uwe Min zal haar groote Eer geschien.

VALERIAAN.
'k Beken, 'k heb schoonder Mensch myn dagen nooit gezien.

't Ontzaggelyk gelaat doet my voor weerzin schroomen.
Laat my alleen, 'k verlang van waar zy is gekomen
Te weten, en hoe zy is in myn Hof geraakt,
Die myn onkwesbaar hart zo schielyk heeft geblaakt.
Ga heen.

JUNIUS.
Myn Vorst, ik ga.

Zevende tooneel.

VALERIAAN, PORCIA.

VALERIAAN.
Vercierd gy u met Bloemen,
Vrindin, vergun my de Eer, dat ik u zo mag noemen,
U, die ik waardig acht te zyn een Ryks Princes.

PORCIA.
Die tytel is te groot. Noem myn uw Dienares.

VALERIAAN.
Uwe ongemeene glans maakt u die naam wel waardig.
Myn Hart is, zo 't mag zyn, om u te dienen vaardig.

PORCIA.
'k Heb zulk een Heer om my te dienen niet van doen;
Ook spreekje, na my dunkt, beneden uw fatzoen.
'k Hou van die streeken niet; ga zulks een ander vragen.

VALERIAAN.
Niets is zo aangenaam, als om u te behagen.
In welk een oord hebtge u Geboorte plaats gehad?

PORCIA.
Hier in het naaste Dorp, niet verre buiten stad.

VALERIAAN.
Wat doen u Ouders toch? of mag men dat niet weten?

PORCIA.
Ik zyde 't u gaarne, Heer, maar 't is my al vergeten.
Die zyn lang Dood geweest, zo dat ik maar alleen
Ben in de Waereld, maar ik ben heel wel te vreen,

Om dat ik hier de kost kan met myn handen winnen.

VALERIAAN.
Zo gy genegen zyt, ô schoone, my te Minnen,
'k Zal u daar af ontslaan.

PORCIA.
Myn Heer, wat zou dat zyn?
't Verschil is al te groot. Je lykt gansch niet by myn.
Een Hoofsche Juffrouw, Heer, zou beter by u passen,
Als ik, die voor een Knaap in 't Veld ben opgewassen.
Een Boere Meisje past wel by een Boere knecht.
Heb ik niet wel gezeit, myn Heer? is dat niet recht?

VALERIAAN.
ô Ja! Gy hebt gelyk, maar altyd mag men tragten
Zyn staat te vorderen, en beter lot verwagten,
Wanneer het goed geluk ons zelf de handen bied.
Wat geeft het Land aan u, als Arbeid en verdriet?

PORCIA.
Hier kend men geen verdriet, dat is ten Hoof te vinden,
Daar draaid het los geval op vleugels van de winden;
Daar boud de Nyd haar Troon tot nadeel van de deugd,
Die in eens anders leet behaagen schept; de vreugd
En waare wellust woond op 't Land, en by die Menschen,
Die nooit eens anders schade om eigen voordeel wenschen.
Hier Leeft de zoete Vree; hier woond de stille Rust;
Hier heerst geen Minnenyd, daar elk zyn Liefje kust.

VALERIAAN.
Heeft u de Ervarentheid geleert, dit uit te leggen?

PORCIA.
In 't minste niet, myn Heer, 'k weet daar niet van te zeggen.

VALERIAAN.
Kan u myn Liefde niet behagen?

PORCIA.
Neen; ô neen.
Ik hou my met de staat, waar in ik ben, te vreen.

VALERIAAN.
'k Zal u van geld voorzien, kleinodien en kleeren,
En alles wat gy meer kunt denken of begeeren.

PORCIA.
Wy Leven hier gerust, en vreedzaam by de ploeg.
Die niets begeert, myn Heer, is die niet Ryk genoeg?

VALERIAAN.
ô Ja.

PORCIA.
Zo doe ik.

VALERIAAN.
Maar...

PORCIA.
Myn Heer, 'k weet van geen maaren.
Heeft u de Min ontstelt, ik raad' u tot bedaaren.
Een eerste ontvonkte kool werd ligtelyk uitgeblust,
Daar een ontstoke vlam de gansche buurt ontrust.

VALERIAAN.
Ik kan uw schoonheid niet uit myn gedagten zetten.

PORCIA.
Wat schoon is, wil zig graag bewaaren voor 't besmetten.
Neem dan niet kwalyk, Heer, dat ik myn schoonheid tragt,
Daar gy op roemt, en daar ik nooit aan heb gedagt,
Voor smet te veiligen; zoo volg ik het behooren;
Als 't Bloempje eens is geplukt; gaat haast zyn glans verlooren.
Dat eerst heel minnelyk van ider wierd gegroet,
Werd dan veragtelyk vertreden met de voet.

VALERIAAN.
Ik sta verwondert door uw zoete reên te hooren.
Uw mond ontsteekt myn vlam noch felder dan te vooren.

PORCIA.
Dit loopt regt averegts. In plaats, dat u de reen
Betoomen zouden, houd gy minder u te vreen;
Laat af, myn Heer, gy moogt myn kuische mond niet raken.

Hy wil haar kussen.

Gy drukte door uw brand een vlek op myne kaken.
Ei pynig myne Ziel, mag 't zyn, met geen berouw;
Laat af, myn Heer, ik ben verbonden door de trouw.
Zet doch, zo 't wezen mag, uw zotterny ter zyden.

VALERIAAN.
Gy zoekt my door uw reên wat om den Tuin te lyden,
En, schoon het was zo, 'k wil, dat gy dien Minnaar haat,
En dat gy op myn' Min uw gunstige oogen slaat.
Wat voordeel kan de trouw u van een landman geven?
War anders, als alleen slegts armelyk te leven?

PORCIA.
Kan ik beletten, wat de Hemel t'zamen voegd?
Ik ben door zyne min gerust, en heel vernoegd.

VALERIAAN.
Aanbiddelyke Maagd! laat ik uw kaakjes kussen.
Ei! laat ik in uw arm myn Minnevlammen blussen.
Voldoe de pligt, die u de liefde heeft geleerd.
Een Boeremeisje werd door myne Min geëerd.

PORCIA.
Maar wat maakt u zo stout? doen dat uw mooije kleeren
Van goud en kakelbont, als onze Paauwe veeren?
Plaagd u de Minnelust, gaat gunter in de buurt,
Daar woond een mooijertje, die gaarne zig verhuurt;
'k Meen dat gy mogelyk by haar te regt zult raken.

VALERIAAN.
Hoe kan uw lieve mond die Boerze reden braken?
Myn schoone, myn Godin, wat maakt u toch bedugt?

PORCIA.
Ja, was ik een Godin, dan vloog ik door de lugt,
Om uw verwyfde reên niet langer aan te hooren.

VALERIAAN.
Kan u dit schoon juweel, myn waarde, niet bekooren?

PORCIA.
Gansch niet. En schoon, ik nam 't, wat deed ik met dat ding?
Het zou my passen, als een Aap een goude Ring.
Al wou de Keizer zelf zyn halve goed my geven,

Noch zou ik wygeren, met hem onkuis te leven.

VALERIAAN.
Hebt gy hem ooit gezien?

PORCIA.
Wel neen ik, maar ik weet,
Dat hy veel wyzer is, als gy bent.

VALERIAAN.
't Is my leet.
Maar laat ik eindlyk u verwinnen door myn smeken.

PORCIA.
Ik zou verzoeken om my 't hoofd niet meer te breken;
Want zyt verzekert, dat daar niet van worden zel.

VALERIAAN.
ô Snoode af keerigheid veel erger dan de Hel!
Maar heb ik niets, waar meê dat ik u kan behagen?

PORCIA.
Ja toch; ga aan Clorinde uw brandend Hart opdragen.
Dat is het lievertje, daar ik van heb gezeid.
Bloed Heerschop! dat je 't wist, 't is zulk een snogre meid:
Die zelje beter noch, als myn persoon gelyken.

VALERIAAN.
'k Zal voor uw leven lang met schatten u verryken,
Myn schoone land Godin, ei geeft my maar een kus?

PORCIA.
'k Heb heden noch geen tyd. Ei wagt noch wat tot flus,
Of wel tot morgen; maar wat zou Menalkus zeggen,
Indien ik dorst myn mond aan uwe lippen leggen,
Om u te kussen, daar ik ben aan hem verlooft?
Die Vrind schonk my op Trouw een mand vol lekker Ooft,
Een mooije onder Keurs, een kostelyke Bouwen,
Beken nu zelf, ben ik niet aan dien knaap gehouwen?

VALERIAAN.
Wie deerde toch ooit iets, daar hy niet af en wist?

PORCIA.
'k Verzeeker u, myn Heer, 't is agter 't Net gevist;
Want, zo gy voorvaart in uw boosheid, my te plagen,

Ik zal na Romen gaan, en aan den Keizer klagen,
En hem verhalen wat voor leet my hier geschied.

VALERIAAN.
Myn wil is onbepaald. 'k Vraag naden Keizer niet.
Die stoute weigering zal ik u doen vergeten.

PORCIA.
Wie gaf u deze magt? dat wou ik garen weten.
Ik lach eens met uw praat. 't Is loogen, 't geen gy zegt;
Al ben ik een Boerin, ik steun op 't wettig regt.

VALERIAAN.
Kom, stuurse schoonheid, kom, laat ik u eens omhelzen.
Tree met my gins in 't Bos, beplant niet Olm, en Elsen.

Hy vat haar hand.

PORCIA.
Laat los, zeg ik, myn Heer; ik wyk niet van myn pligt,
Al was 't Valeriaan, ik vloog hem in 't gezigt,
Eer dat ik lyden zou, dat hy myn Eer zou krenken.

VALERIAAN.
Gy zoud, eer gy zulks deed, u zelve wat bedenken.
Des Keizers wil gaat ver.

PORCIA.
Ik zou waarachtig niet.
Wel hoe! hy mag niet doen, het geen hy zelf verbied.
Daar zynder veele aan 't Hof, die op zyn Liefde loeren,
En zou hy dan zyn lust hier buiten by de Boeren
Te blussen zoeken? neen, de Keizer is te goed,
Om zulks te denken, Vrind.

VALERIAAN.
Myn Lief, ik ben van 't Bloed
Des Keizers, en dat kan in 't minste uw Eer niet smetten.

PORCIA.
Of 't smetten kan, of niet, 'k meen daar niet op te letten.
Ik volg de lessen, die myn Moeder heeft belast
Dat ik zou volgen, dat ik aan geen dartel gast
Myn Eer, al wat hy deed, ooit zou te pande geven:
Dit zyn haar lessen, en daar meen ik na te leven.
Daarom is 't vrugteloos my daar toe aangepord.

VALERIAAN.
Indien gy wist, hoe ik...

PROCIA.
Ja 'k merk wel, waar 't u schort;
Je hoeft uw meening my niet klaarder uit te leggen.
Al ben ik jonk en Boers, ik heb wel hooren zeggen,
Dat door onguure Min werd smart, en pyn geleên.
Ik blyf uw dienares, myn Heer, hou u te vreen.

VALERIAAN.
Ach? laat gy my alleen? ik zal van liefde sterven,
Zo ik u zoet gezigt op deze tyd moet derven.
Ik werd gedreven door een duldelooze pyn.
Gy moet, het gaat, hoe 't gaat, gy zult de myne zyn.

Hy vat haar aan.

PORCIA.
ô Goden! helpt my doch, Ei! doe my die genade.

VALERIAAN.
Hier loopt myn eer gevaar; ik ga, eer 't werd te spade.
Vaar wel, ondankbre, 'k zal in kort u weder zien.

PORCIA.
Ik zal, waar gy verschynt, voor uwe lagen vlien.

Achtste tooneel.

PORCIA, ORANTES, heel verbaast uitkomen.

ORANTES.
Wie maakt hier zulk gerugt? wie tragt hier hulp te vinde?
Hoe! zyt gy hier alleen? en was 't uw stem, Lerinde?
Zeg my in 't kort, wat is u in den Hof geschied?

PORCIA.
Een onverwagt geweld: Een doodelyk verdriet.

ORANTES.
Van wien?

PORCIA.
Een onverlaat. Een van des Keizers benden,
Die zogt in wederzin van my, myn eer te schenden.

ORANTES.
Heeft hy door overlast uw kuisheid iets misdaan?

PORCIA.
Hy is op myn gerugt gansch toornig weg gegaan,
En drygde op andren tyd myn vroomheid te belagen.

ORANTES.
Was u zyn naam bewust, 'k zou 't aan den Vorst gaan klagen,
En melden hem, wat kwaad hier in zyn Hof geschied.
Is hy by u bekend?

PORCIA.
Ik ken of ken hem niet.
't Is ook onnodig, om den Vorst zulks te verklaaren.

ORANTES.
Hoe werd de schoonheid vaak gedrygt met veel gevaaren!
De wederwaardigheid is eigen aan haar glans.

PORCIA.
Terwyl ik bezig was te strengelen een krans
Van fris gebloemte en kruid, en dankende de Goden,
Dat ik myn lyfs gevaar was door hun hulp ontvloden,
En uw Bermhertigheid, zo wierd ik aangedaan
Van hem, die na myn eer zo eer loos heeft gestaan.
Hy dagt door giften my eerst tot zyn wil te krygen;
Maar toen zulks vrugtloos was, begon hy straks te drygen.

ORANTES.
De Liefde werkt veeltyds veel buitenspoorigheen;
Maar wyl hy u noch niet misdaan heeft, zyt te vreen.
Maar hoe lang meend gy hier als onbekend te dwaalen?

PORCIA.
Tot dat het goed geluk met aangename straalen
My schoonder toelacht, als tot nu toe; zyt gerust.

ORANTES.
Daar komt de Keizer. Laat ons gaan, hy zoekt zyn lust
Hier in deeze eenzaamheid.

Negende tooneel.

VALERIAAN, QUILLIUS.

VALERIAAN.
ô Goon! wat moet ik hooren:
Ach Claullius, wat raad? ik zal van droef heid smooren.
Is Claudius, helaas! 't verstand en reden kwyt?

QUILLIUS.
't Is zo, genadig Vorst, als ik u heb gezyt.

VALERIAAN.
En weet men de oorzaak niet, hoe zulks is by gekomen?

QUILLIUS.
Neen Heer.

VALERIAAN.
ô Eer, en Roem, en luister van gansch Romen!
Hoe treft uw ongeval het diepst van myn gemoed!
Gy hebt zo meenigmaal myn Troon en Kroon behoed
Voor 't wank'len; Hemel! ach! zal ik nu moeten derven
Zyn dierbaar Raadbesluit? Die nooit ontzag te sterven
Voor my, daar 't Oorlogs vier op 't hevigst heeft geblaakt,
Is die zo onverwacht zyn zinnen kwyt geraakt?
Ga heen, geef order, breng een ider in gedagten,
Om zonder staatfy my in Romens wal te wagten;
Zo aanstonts.

QUILLIUS.
Heer, ik ga.

VALERIAAN.
Ik zweer die geen de Dood,
Die tot zyn ongeluk de minste bystand bood.

Einde van het Derde Bedryf.

Vierde bedryf.

Eerste tooneel.

OCTAVIA, LAONICE.

OCTAVIA.
't Gaat wel, ik zie myn wraak in 't eind te weeg gebracht.
Ween vry, ô Claudius; Octavia die lacht
Om uw begonne leet en droef held. Zou ik dulden,
Na dat ge uw logentaal zo zierelyk vergulden,
Om my te vlyen in myn yverige Min,
Dat u een minder zou behagen, en uw zin
Van my afwenden, een Princes van 't magtig Romen?
Dan was het met myn staat, en grootheid omgekomen;
Dan had myn af komst geen meêr voorregt dan 't gemeen:
Ik heb u daarom niet bemind, ja aangebeen
Met myn genegen hart, dat gy me zoud verlaten.
Zo Lief, als ik u had, zo fel zal ik u haten,
ja u vervolgen tot den laasten ogenblik.
Myns levens, schoon uw Bruid reets de alder laaste snik
Gegeven heeft zulks kan myn ziel noch niet vernoegen,
'k Zal by haar naare schim haast mede de uwe voegen;
Want gy te zamen hebt myn ondergang betragt.
'k Zie door haar Dood alleen myn wraak maar half volbragt.

LAONICE.
Is 't mogelyk, Princes! wat zegt gy?

OCTAVIA.
't Is geklonken,
Myn vyandin is in den Tyberstroom verdronken.
Ik ben gewrooken van de spyt, die Claudius
My heeft berokkend door zyn veinsery, en dus
Myn kuische min gehoond; hy gaat zig ondertrouwen,
Terwyl hy zweert myn min voor 't grootst geluk te houwen,
't Geen ooit op Aarde hem ontmoeten kan; de Goon

Die neemen zelver deel in deze smaat en hoon;
Zy straffen de Eeden, die hy eer loos heeft gezwooren;
Wyl hy zyn zinnen voor die misdaan heeft verlooren.
't Schynd, dat de Hemel zelf handhavent myne wraak.

LAONICE.
Is Claudius, helaas! zyn zinnen kwyt geraakt!
Kan zulk een strenge straf u teer gemoed behagen?

OCTAVIA.
Waarom niet voor de vuist myn goedheid afgeslagen?
Waarom gehuygeld met myn liefde? 't stond hem vry,
Die te verachten; maar in tegendeel heeft hy
Myn min met wedermin vergolden.

LAONICE.
't Kon wel wezen,
Had hy zulks niet gedaan, dat hem dan stond te vreezen
Uw bittre haat, Princes, of dat hy 't heeft gedaan,
Om Decius niet in zyn liefde te verraân,
En slegts alleen geveinst, om maar den tyd te rekken,
Dat hy het Huwlyk zag met u, en hem voltrekken.
Dit heeft de Liefde, die hy droeg tot Porcia,
Hem ligt geraden, om des Vorsten ongena
Met één hier door te ontgaan, met aan u op te dragen
Zyn Liefde, wyl het was des Vorsten welbehagen,
Om u met Decius te paaren.

OCTAVIA.
Maar ik deed
Aan hem verstaan, dat ik my zelve reets gereet
Gemaakt had, om den Vorst ons Huwlyk te verzoeken;
ô Snoode veinsery, wel waardig te vervloeken.
Hy toonde zich verblyd, ja in zyn ziel verheugd
Om myn voornemen; en noch stoft men op zyn deugd,
Als of hy 't schelmstuk had alleen uit nood bedreven.

LAONICE.
Princes, ik tragt niet, om uw gramschap stof te geven,
Maar, was het mogelyk, te minderen uw haat.

OCTAVIA.
Laat my die zaak alleen bevolen; volg myn raad,

Zo gy u van een min zo teder zaagt versteeken,
Gy zoud, was 't in uw magt, u mooglyk felder wreéken,
Als ik.

LAONICE.
Maar heeft de Vorst noch niets daar af gehoord?

OCTAVIA
'k Heb hem verwelkomd aan de Collatynsche Poort,
Na ik, door Quillius den Keizer had doen weten,
Wat deerlyk ongeval de Harsens had bezeten
Van Claudius, waar af geen mensch de reeden wist.
Hy heeft zig van nu af reets in de tyd vergist,
Dat hy beloofd had, om bescheid daar van te brengen;
Het schynt de Hemel wil geregte wraak gehengen
Wyl niemand Claudius geloven zal, omdat
Zyn zinnen spoorloos zyn verdwaald van 't regte pad.

LAONICE.
Maar zo de Keizer door zyn zorg hem doet genezen,
Wat raad, Mevrouw? gy hebt zyn ongena te vreezen.

OCTAVIA.
Daar tegens dag en raad.

LAONICE.
'k Zie Quillius. Hy komt.

OCTAVIA.
Ik hoop, dat hy zyn rol heel wysselyk vermomd
Gespeelt heeft by den vorst, om alles stil te houden,
Wyl ik al myn geheim aan zyn verstand vertrouden.

Tweede tooneel.

QUILLIUS, OCTAVIA, LAONICE.

QUILLIUS.
Vertoefde ik wat te lang, 't is buiten myne schuld.

OCTAVIA.
Hoe draagt de Keizer zig?

QUILLIUS.
Hy raast van ongeduld:
Te meer, wyl Claudius in de alderverste hoeken

Van Romen niet en is te vinden, na 't doorzoeken
Zelf van den Vorst in zyn paleis; daar werd gedacht,
Dat mooglyk Claudius zig zelf heeft omgebracht,
Om dat hy nergens is, waar dat men zoekt, te vinden.
Ik heb de Vorst berigt, dat hy als een ontzinden,
Wie 't ook mag zyn, betigt van 't leet, hem aangedaan,
Om dat hy aan zyn reên geenzints geloof zou slaan.
Hier door zo neem ik weg 't vermoeden en vertrouwen,
Schoon dat hy ons betigt, dat zulks geen proef zal houwen.

OCTAVIA.
Gy deed zeer wel, myn Heer; waar is de Vorst?

QUILLIUS.
Hy komt.
Ik heb zo veel ik kost, de zaak geheel vermomd.
Daar is de Keizer zelf; Princes, zyt op u hoeden.

Derde tooneel.

OCTAVIA, VALERIAAN, QUILLIUS, LAONICE, JUNIUS, en Gevolg.

VALERIAAN.
Zo ik de reden van zyn Dolheid kon bevroeden,
Of kende ik slegts de geen, die oorzaak zyn geweest
Van dit bedroefd geval, nooit wierd myn straf gevreest
Zo schrik kelyk, als die hun op den kop zou dalen.
Zy zouden 't zwaar verlies my met hun Bloed betalen.

OCTAVIA.
Daar is geen mensch, myn Heer, die daar van de oorzaak weet.
Zyn droevig ongeval is my van Harte leet.

QUILLIUS.
Ik zou hem voor verraar, van 't Keizerryk aanschouwen,
Die zulk een bittren drank heeft voor den Vorst gebrouwen.

VALERIAAN.
Waar of myn hals vrind is? waar heen of hy mag vlien!
Ik ben bedugt van hem nooit leevend weer te zien.

JUNIUS.
Hy heeft, zo 't schynt iets aan den Tyberstroom verloren.
Daar hy, niet lang geleen, zyn droeve klagt liet hooren,
Na dat ons wierd berigt; maar niemand wist waar heen,
Dat hy gevloden was.

CLAUDIUS, *van binnen*.
Ik breek u hals en been,
Zo gy de doortogt van het Hof my wilt beletten.
Wie is zo stout, die zig durfd tegens my versetten?
Verraders, als gy zyt! kend gy uw veltheer nier?

VALERIAAN.
't Is Claudius zyn stem; nu minderd myn verdriet.
Ik dank de Goden, dat hy leeft; want al myn vreezen
Was, dat hy rasende mogt omgekomen weezen.

Vierde tooneel.

VALERIAAN, OCTAVIA, QUILLIUS, JUNIUS, LAONICE, FORBAS, en Gevolg.

FORBAS.
ô Vorst! Heer Claudius, als dol en gansch verwoed,
Drygd ider een te Doôn, dien hy in 't Hof ontmoet.
Uw Lyfwacht is bedugt, om hem hier in te laten.

VALERIAAN.
Geef daatlyk order aan het Hooft van myn soldaten
Hem hier te leiden; ga.

FORBAS.
Myn Vorst, het zal geschien.

Forbas binnen.

OCTAVIA.
Gy zult u zekerlyk ontstellen hem te zien.
't Was nodig, Heer, het Hof voor onheil te bewaaren.

VALERIAAN.
Hy zal zig mogelyk, met my te zien, bedaaren.

Vyfde tooneel.

CLAUDIUS, VALERIAAN, OCTAVIA, QUILLIUS, JUNIUS, LAONICE, FORBAS, en Gevolg.

CLAUDIUS.
Waar is de Heerscher van het magtig Rooms gebied?
Wel hoe! wat zal dit zyn? kend my hier niemand niet?
Wiens lof gedragen wierd op alle vier de winden,
Kan die in 't Roomsche Hof nu geen Beschermer vinden,
Of helper, om het leed, ten onregt hem gedaan,
Te wreeken? tragt men hier de onnooslen te verraân?
Is 't Roomsche Wolvenest gespist op Mensche Moorden?
ô Tygerin, gevoed op Caucasus in 't Noorden,
Hoe zult gy dezen daad betreuren; 't is gedaan
Met u, verwagt uw straf, zo haast Valeriaan
Keerd uit Panonié, daar ik van 't bloed geronnen
Bemorst wierd, voor de vuist Camillus heb verwonnen,
En in het Oorlogs Veld, na menig hart gevegt
Den Calabreesch het juk heb op den Hals gelegt.
Die Spanjen ziddren deed voor zyn gewapende Armen,
Vind die nu niemand, die zig zyner wil Erbarmen?

VALERIAAN.
Myn vrind, myn Claudius, wat deerd u?

CLAUDIUS.
Niet met al,
Want elk, na ik bespeur, lacht met myn ongeval.
En gy durfd vragen, wat my over is gekomen,
Daar de Alderschoonste Maagd het leven is benomen,
Die ooit het aardryk droeg, van my op 't hoogst bemind.

OCTAVIA.
'k Geloof, de liefde maakt hem t' eenemaal ontzind.
Men heeft geen andre kwaal uit zyne Mond vernomen,
Wat yver dat men deed, na dat hy kwam in Romen.

CLAUDIUS.
Hoe veinsd het loos bedrog! vervloekte Ryks Princes,
Die naam die staat u schoon, maar wel van Moorderes
Noch schoonder.

QUILLIUS.
Vorst, het is heel raadzaam hem te sluiten.
Hy moet in stilte zyn, of anders raakt hy buiten
Al zyn verstand, ja zou tot Dolheid overslaan.

CLAUDIUS.
Bloetdorstige, 't is zo: zulks hebt gy wel geraan;
Maar 'k zal u in het kort voor Minos Regtbank dagen,
Wyl de aarde een gruwel heeft om zulk een schelm te draagen.

VALERIAAN.
Vrind Claudius.

CLAUDIUS.
Wat is 't?

VALERIAAN.
Kend gy me niet?

CLAUDIUS.
ô Ja!
Gy zyt myn Vorst.

VALERIAAN.
Ik kom hier tot uw hulp.

CLAUDIUS.
Te spa,
Om my te helpen; maar 'k heb u noch iets t'ontdekken;
Zo gy terstond met my de wapens aan wilt trekken
Ben ik verzekerd, dat ons niemand zal verraân.
Wy zullen, als voorheen, door 's Vyands leger slaan;
Gy weet, myn moedig Hart wierd nooit door schrik benepen:
'k Zal Alba, zo 't u lust, in Romens wallen slepen;
Kom, treen wy t'zaam te Veld, doorluchte Vorst; 'k heb moed,
Dat ik uw Vyanden zal smooren in hun Bloed.
Wy zullen onder 't loof van krakende lauwrieren
Gerust en wel gemoed altyd de zeegen vieren:

Dat gaar u voor. Vaar wel, vaar wel, myn Vaderland,
Ik zie u mooglyk haast door helsche twist aan Brand.
De Donder zal de kruin van uwe Heuvels pletten,
Wyl ik de Boosheid zie ver boven uwe wetten
Heen klimmen, ja zy dingt bedrieglyk en vals
Den Roomschen Keizer zelf na zyn gedugten hals.
Hoe zal Valeriaan zich voor verraad bevryden
Aan 't Hof, daar de onschuld zelf de Dood heeft moeten lyden
Van wreede Wolven, die gansch razende en verwoed,
Hun Balg graag mesten met onnosel Menschen Bloed?
Hoe kan de Hemel noch met aangename straalen
Den dag begunstigen? wie zet den afgrond paalen,
Om te verzwelgen hun, die Moorden onverdiend;
Maar 'k zie hun straffen, want de Keizer is myn vriend.
Waar zyn myn Wapenen? maar ach! myn leden beven;
Myn tong werd spraakeloos; de Ziel wil my begeven;
Ik sterf, ik volg myn lief.

VALERIAAN.
Ik voel myn ongedult
En toorn ontsteeken; hoe myn Zuster draagt gy schult
Aan zulk een ongeval? ik zweere u by de grooten
Ontzaggelyke Goon, zo gy iets hebt beslooten
Tot nadeel van myn vriend, dat ik u straffen zal.

OCTAVIA.
Wyt zulks alleen, myn Heer, de slagen van 't geval.
Wat reeden! zou ik in zyn nadeel iets verrigten?
Het is geen wysheid te geloven het betigten
Van eenen, die 't verstand geheel verlooren heeft.

QUILLIUS.
Indien zyn Raserny aan u misnoegen geeft,
Het loopt hier al gevaar, met op den hals te laden
Uw straf en ongena.

JUNIUS.
Myn Vorst, ik zou u raden,
Hem in een andren lugt te zenden, en daar by
Te zorgen, dat men zogt door kragt van Artseny

't Onsteld gemoed, en Bryn weerom te regt te brengen.

CLAUDIUS.
Gy hoeft geen meer vergift, om my te doôn te mengen.
ô Neen! ik heb genoeg van uw vervloekt Fenyn.
Ik zoek het leven niet; 'k wil by myn Ega zyn.
Niets, dan de Dood alleen, kan ons weerom verëenen.

VALERIAAN.
Myn hals vrind Claudius, zeg my, wie was die geenen,
Die gy verloore hebt?

CLAUDIUS.
Een niemand haars gelyk;
Meer waard, dan al uw schat, ja 't gansche Keizerryk.

VALERIAAN.
Hy kend my.

JUNIUS.
Ja, myn Heer, daar 's hoop, hem te genezen,
Maar 't stil zyn zal voor al aan hem hoognodig wezen.

VALERIAAN.
Breng hem naar buiten op myn lusthuis; laat al 't geen,
Dat tot zyn welzyn diend, bezorgen; ga, ik meen
U met myn lyf Arts straks te volgen; 'k zal betragten,
Met al dat mooglyk is, zyn droef heid te verzagten.

JUNIUS.
Kom, gaan wy, Claudius; doe 't geen de vorst gebood.

CLAUDIUS.
Indien ik sterven moet, 'k ga willig na myn Dood.
Maar eer het daar toe komt, zal ik den Hemel smeken,
Om myn geleeden leet op 't alderfelst te wreeken.

Zesde tooneel.

VALERIAAN, OCTAVIA, QUILLIUS, LAONICE, en Gevolg.

OCTAVIA.
'k Beklaag zyn droevig lot.

VALERIAAN.
Hy schynt geheel verstoord

Op u, en Quillius; hy spreekt van Mensche moord.
Daar moet iets wezen, 't geen zyn harsens kwam t' ontstellen.

OCTAVIA.
Wie zal tog uit de mond van hem een vonnis vellen,
Die met zyn zinnen zyn verstand mist?

VALERIAAN.
Zulks is waar.
't Is daarom ook verdagt by my, en Twyffelbaar;
Indien my de oorzaak klaar kon blyken, ik zou toonen,
Dat ik niet ongestraft dien misdaad zou verschoonen.
Het roud my, hem te zien in zulk een droeve staat:
Hy heeft my trouw gediend te velde en in den Raad.
Ja weergaloos is my zyn yver steets gebleeken,
Gansch Romen nevens my mag wel met eerbied spreeken
Van hem, die ik myn Kroon en septer waardig acht;
'k Zie myn gebied vergroot, in top van eer gebragt
Alleen door Claudius, die, om my te behagen
De Dood nooit heeft onzien, maar in de felste slagen
Getoont, wat een Romein door eedle Daden past;
Hy heeft Camillus in het Harnas aangetast,
Een man zo moedig, die door de opslag van zyn blikken
Zyn Vyand aarslen deed, en voor zyn Zabel schrikken
En kloek verwonnen; ja Pannonie hersteld.
Wat dunkt u; ben ik niet verpligt aan zulk een Held?
Pord my zyn ongeval niet, om beducht te wezen?
Die door zyn naam alleen myn vyanden doed vreezen,
En streng te straffen met myn uitterste ongena,
Die daar van de oorzaak zyn? wat zegt gy, Zuster?

OCTAVIA.
Ja,
Ze zyn strafwaardig; maar hoe zult gy de oorzaak weten?
Ligt heeft een ydle waan zyn herzenvat bezeten.

VALERIAAN.
Hy is de man niet, om door kleine Beus'lary
Zig zo te ontzetten; neen, ô neen! geloof dit vry,
Daar schuild wat anders; 'k zal door kragt van Artzenyen,

Indien het mooglyk is, hem van die kwaal bevryen;
'k Neem alles by de hand, wat tot behoudenis
Van zyn gezondheid kan verstrekken; maar ik gis,
Dat de Opper magten op myn Grootheid zyn verbolgen
'k Ga na myn Lusthof.

OCTAVIA.
Heer, zo 't zyn mag, 'k zal u volgen.

VALERIAAN.
Als 't u beliefd.

Zevende tooneel.

OCTAVIA, LAONICE, QUILLIUS.

LAONICE.
Wel hoe, Princes, wat zal dit zyn?
Uw tegen woordigheid zal zekerlyk zyn pyn
Vermeerderen.

OCTAVIA.
Geen nood; ik neem het kwaad vermoeden
Hier door ten deelen weg.

LAONICE.
Zulks kan ik niet bevroeden.

OCTAVIA.
Ik moet den lyf Arts van myn Broeder door het Goud
Zien om te zetten, dat hy Claudius nog houd
In zyne Mymering, om niet ontdekt te wezen.

QUILLIUS.
Indien dat zulks mislukt, Princes? het staat te vrezen
Van eer ontdekt te zyn.

OCTAVIA.
Gans niet; stelt u te vreen.
't Goud dringt noch, als het plagt, door staal en yzer heen,
Ja doet de vrindschap zelf in vyandschap verkeeren;
't Helpt Koninkryken, door het Oorlog, en regeeren
Vermaard, geheel en al verwoesten door zyn glans;

't Goud drukt de weegschaal van het recht uit haar Balans.
Het moet 'er nu meê door; is my de hoop ontvloden,
Door 't missen, dien ik Min, wel aan 'k zal hem doen Dooden,
Eer hy in staat is, om de Vorst te toonen, dat
Ik in zyn ongeluk heb part, of deel gehad.
Men moet geen euveldaad ten halve laten steken;
De liefde dwingt my, om my fel aan hem te wreeken,
Al wat men sterkte noemd, valt voor het goud te zwak;
Jupyn ontfloot door 't goud 't onwrikbaar koper dak;
Waar onder Danaë lag voor zyn oog verscholen;
't Gebied der waereld is, en blyft aan 't goud bevolen.
Hebt gy, Heer Quillius, de last, die ik u gaf,
Volbragt?

QUILLIUS.
ô Ja! Princes, ik heb hun al op straf
En ongenaden uw verzoek, of wil doen hooren;
Zy hebben my den eed, van trouw te zyn, gezwooren,
Om nooit te ontdekken 't geen by ons is uitgevoerd.

OCTAVIA.
Of schoon de weerwraak op myn Euveldaden loerd,
Om die te straffen, 'k meen haar egter voor te komen:
Ik ga zo datelyk, 't geen ik heb voorgenomen
Volbrengen; Claudius moet door myn Raad van kant;
Zo doofd men bost de vlam van deeze ontstoke Brand.
Schoon elk gezwooren heeft 't verborgen stil te houwen,
Kan ik, zo lang hy leeft, in 't minst daar op vertrouwen.

QUILLIUS.
Versagt de Hartstogt, daar uw woeden eerst uit sproot.

OCTAVIA.
't Geschied, om my, en u te redden uit de nood;
Ik zie geen andren weg, waar heen ik ook mag willen.

LAONICE.
Zo 't uit barst door berouw zult gy de gramschap stillen
Van uwen Broeder.

OCTAVIA.
Neen; een suffend naberouw
Past nimmermeer aan my; een hooggeboore vrouw
Duld nooit die schande; zou ik om genade smeken?
Veel liever wil ik zelf myn eigen hart doorsteken.
Ik lei niet, dat ik werd zo laf van moet betigt;
'k Vloog eerder zonder vrees de Dood in 't aangezigt,
Eer 't vorstelyk gemoed die hoon en smaad zou dulden.
Hoe wist die snode Boef zyn logen te vergulden,
Als hy my vleide, dat ik in zyn hart alleen
Geschreven stond? ô Goon! hoe werd myn ziel bestreen,
Als ik herdenk, hoe dat die valsche mond my troosten,
Moet ik hem houden voor den boosten aller boosten;
Dat my het hart doorpynd met bittre spyt en wee.
Zyn Dood staat vast. ô Ja, of myne; een van twee.
Kom, volg my, 'k zal u straks de blyken daar af geven;
'k Sterf liever duizend doon, als eereloos te leven;
'k Ben met myn vyandin haar dood gansch niet te vreên;
Myn vyand moet met haar het helsche Styx betrêen.

LAONICE.
Princes, wat Razerny heeft uw verstand bezeten?

OCTAVIA.
Het scheeld my niet, hoe gy myn driften ook moogt heeten.
Ik wreek den bittren hoon, die my is aangedaan;
'k Zal u in 't kort doen zien, hoe 't met my zal vergaan.

Einde van het Vierde Bedryf.

Vyfde bedryf.

Eerste tooneel.

PORCIA, NERINE.

PORCIA.
Nerine, wat gerugt vervuld den ganschen Hof?

NERINE.
Een deerlyk ongeval, 't welk onzen Keizer stof
Zal geven, om met reen dit onluk te beklagen.
De wakkre Claudius, zyn innerlyk behaagen,
Die als een dapper Held voor Romen heeft gestreen,
En om zyn deugden word van ider aangebeên;
Ja alle harten door zyn weldaan kan bekooren,
Lerinde die heeft nu al zyn Verstand verlooren.
Nu is hy hier gebragt, met hoop, of de ope lucht
Hem mogt verandering toebrengen.

PORCIA.
Ach!

NERINE.
Gy zugt.

PORCIA.
Met reden, hoe zou my het ongeluk niet smarten
Van hem, die 't Roomsche Volk hun vyanden dorst tarten.
Maar weet men de oorzaak niet van zulk een ongeval?

NERINE.
ô Neen? maar 'k hoop dat hy in 't kort genezen zal:
Het Ryk zou zeker al te veel aan hem verliezen.

PORCIA.
Ik voel van schrik myn bloed in de aderen bevriezen.

NERINE.
Onstel u niet te veel, 't zal mooglyk noch wel gaan,
Gy trekt u al te hart dit droevig voorval aan.
Ik zie uw aangezigt geheel van verw verschieten;
Hoe zyt gy zo bedugt?

PORCIA.
Wie zon zulks niet verdrieten.

NERINE.
Had ik geweten van te vooren, dat die maar
U zou ontstellen, 'k had ze u niet gebragt. Bedaar,
Daar komt hy zelver aan, ontvlien wy den ontzinden:
Hy tragt in d'eenzaamheid hier mooglyk rust te vinden.

Tweede tooneel.

CLAUDIUS, *alleen*.
ô Onbarmhertigheid der Goon! moet ik uw plagen
Onschuldig lyden? ach! aan wie zal ik nu klagen,
Nu my de Hemel zelf myn aardsch geluk benyd?
Ik ben myn Porcia, myn lief, myn leven kwyt.
Een duistre schaduw schynt myne oogen te verblinden,
Ik tragt vergeefs het spoor na Plutoos Ryk te vinden,
Om myn Euridice, door een serpent verrast,
In 't licht te voeren, schoon de helhond yslyk bast,
En gloeyend zulfer braakt uit zyn drie kopre kaken.
Daar komt Octavia; ik zie haare oogen blaken;
Haar klaauwen zyn van bloed, als een Harpy, bemorst;
Help goon! daar stoot ze een pook in haar verbolge borst;
En schynd al stervend my om weermin noch te smeeken.
Neen; neen; wagt van myn gunst nooit 't alderminste teeken.
Sterf, sterf, vervloekte, die myn ondergang besloot;
Myn hart springt op van vreugd door uw gewensten dood.
Nu zal uw geile drift my nimmermeer verveelen.
Maar welk een Hemelzang komt myn gehoor te streelen!
Myn Hart werd door die vreugd tot stille rust bekoord;
Hebt dank, ô groote Goon! myn smeken is verhoord.
Die aan de Tyber heeft haar zuivre Ziel gegeven,
Zal ik met blydschap weer aanschouwen in dit leven;
De Goden zyn, zo 't schynd, bewogen met myn smart;

'k Omhels in 't kort myn lief met een genegen Hart;
Maar neen; zulks kan niet zyn; zy is van hier gescheiden,
Daar zy met open arm haar Minnaar zal verbeiden
In 't zalig woud, daar mirt, daar roos, en lelyblad
Van Nektar druipt, besproeid door Hersens waterbad,
En zo my Quillius de doortocht wil beletten,
'k Zal dien verrader zyn vervloekte kop verpletten.
Ik tragt myn Porcia te vinden, 't gaat, hoe 't gaat,
In weerwil van de Hel en aller Goden haat.
Vind ik myn Schoone niet in 't onderaardsch gewemel,
'k Vlieg met Bellerefon door 't starre dak ten Hemel,
Al blikzemde Jupyn, en dat my de Eridaan,
Van boven neer geschokt, verzengd en half gebraân,
En gansch geleebraakt, my ten grafstee zou verstrek ken,
Zo zuf ik niet, om myn verloofde Bruid te ontdekken.
Maar wat Sireen toond zig met myne smart begaan?

Daar werd gezongen.

Myne oogen, gants vermoeid door 't eindeloos getraan,
Die werden door de slaap heel afgemat, verwonnen,
Om myn vermoeiden geest een weinig rust te gonnen.
Dit aangename dal een Hemelryk verbeeld;
Ik voel myn pyn gestilt, nu Morfeus hand my streeld.

Terwyl Claudius sluimert, werd dit volgende door Porcia van binnen gezongen.

Bedroefde Ziel, laat af van klagen,
De Hemel toond u zyn gena;
Zo gy in 't leven schept behagen,
Zo leeft alleen voor Porcia,
Die uit de Nood,
En van den Dood
Gered is, om u te beminnen.
Keer, waarde Claudius, keer weder by uw zinnen.

CLAUDIUS.
Waar, en wie zyt gy, die met Hemels zoet geluid
Myn half gestorven geest haast trekt ten Boezem uit?

Kom, nader, mag het zyn, ik zal voor u niet vreezen;
Wyl gy me een afgezant der Goden schynt te weezen,
Om my te troosten in myn droevig harteleet;
Wyl ik al sluimerende een deel daar af vergeet.

Daar werd verder gezongen.

Gy zult na al uw deer lyk zugten
Den troon betreden van 't geluk.
Gy hebt voor aan niet meer te dugten;
Met haar verkeerd in vreugd uw druk,
Die van de Goon
U tot een loon
Gespaard is om u te Beminnen.
Keer, waarde Claudius, keer weder by uw zinnen.

CLAUDIUS.
Met welk een zoete hoop werd myne Ziel gevleid!
Zo dees Sirene zang myne ooren niet misleid;
Die zoete hoop schynd my van verre toe te lonken.
Maar ach! myn Porcia is jammerlyk verdronken;
Zy is gestorven, en komt nimmer weer by my.
'k Zoek rust.

Derde tooneel.

PORCIA, CLAUDIUS.

PORCIA.
Myn Claudius!

CLAUDIUS.
Is 't Spook, of Tovery?
De Slaap bedwelmd myn Bryn; 't zal moog'lyk ydel weezen.

PORCIA.
Myn Claudius!

CLAUDIUS.
Helpt, Goon!

PORCIA.
Verban, verban uw vreezen.

Ik ben de Zaalge schim, ik ben de waarde Geest
Van haar, die u zo Lief in 't Leven is geweest,
Helaas geweest! verdelgd door een van dealderboosten;
Nu kom ik maar alleen, myn Lief, om u te troosten.
Vlugt niet, myn Claudius; ik zal u niet misdoen;
Als ik u eenig vind hier in het eenzaam groen,
Zal ik uw flaauw gemoed tot hulp en Troost verstrekken;
Maar 'k zal my nimmermeer aan uw gezigt ontdekken,
Als iemand u verzeld; want anders stond u straf
Te vreezen; dit 's 't bevel, dat Jupiter my gaf;
Hy heeft my toegestaan myn Bruidegom te spreken,
En myn Kristalle Graf, wanneer 't my lust, te breken,
Alleen tot Troost van u, van u, Doorlugtig Held!
Ach! zo het Noodlot had de Parken uitgesteld,
En was myn levensdraad zo haast niet afgesneden,
Wat zou ik met myn Lief vernoegd en wel te vreden
Geweest zyn! nimmermeer genoot een mensch meer vreugd;
Nu mag ik u slegs raân, dat is, bemin de Deugd,
Gelyk voorheen; dan zal uw hart kwetzuur genezen.

CLAUDIUS.
Zyt gy de schaduw van het Lichaam, 't welk voor dezen.
My meer, als een Princes, het Hart in Min deed braân?
Dan heeft de Dood in 't minste uw schoonheid niet misdaan.
Kom, myn verkoore Bruid; heeft u de Ziel begeven,
Ik wil voor eeuwiglyk met uwe schaduw leven.

PORCIA.
Myn Lief, myn Claudius, zulks kan, noch mag niet zyn.
Ei! raak my niet, zo gy niet wild, dat ik verdwyn,
Noch haal niet op uw hals de straf der groote Goden.
My aan te roeren werd op Lyfsftraf u verboden.
Gy zult, zo gy my raakt, my nimmer weder zien.
Daar komt hy, die my zulks uit Liefde deed gebien.

Terwyl Claudius omkykt, gaat Porcia schielyk weg.

Vierde tooneel.

CLAUDIUS.
Myn Lief! 'k zie niemand meer; maar, ach! zy is verdweenen.
Bedroefde Claudius, waar wil 't noch met u heenen?
Myn Lief! myn Porcia! waar zyt gy?

Vyfde tooneel.

ORANTES, CLAUDIUS.

ORANTES.
Waardig Heer,
Stel, zo het mooglyk is, uw zinnen wat ter neêr,
Ik zal u leiden, daar men bezig is te mengen
Een Artzeny, die u weêr zal te regte brengen;
Gy moet nu de Eenigheid een kleine poos ontvlien.

CLAUDIUS.
Orantes, 'k heb den Geest van myn Godin gezien;
Ja zelf gesproken.

ORANTES.
't Zyn zwaarmoedige gedagten,
Myn Heer, gy moet u wel voor deze inbeelding wagten.

CLAUDIUS.
Daar komt haar schaduw weer; Orantes, gaan wy heen,
Ik wagt weer troost van haar, wanneer ik ben alleen.

Zesde tooneel.

PORCIA, VALERIAAN.

PORCIA, *Vlugtende*.
Helpt Goden! staatme by! wilt tog myn Eer behoeden!

VALERIAAN.
Vlugt niet, myn Dafne, sta, verban het kwaad vermoeden,

Dat ik u tegens dank misdoen zal, sta, myn Lief.

PORCIA.
Ik ben geen Lief van u, die my, gelyk een Dief,
Vervolgen durfd, om my myn kuisheid af te prangen.

VALERIAAN.
'k Ben in de strikken van uw schoon gelaat gevangen;
Ik volg u, waar gy gaat, gelyk de Zonnebloem
De Zon. Gedoog, dat ik u myn Verloster noem,
Die my de Boeijens eerst hebt om den hals gesmeten.

PORCIA.
'k Weet van die dingen niet, noch 'k wil der niet van weten.
Wie boeit u? zo 't u lust, ga datelyk van hier.

VALERIAAN.
Ik word verslonden van een al te hevig vier,
Zo ik geen Artseny kan van uw mond ontfangen.

PORCIA.
'k Zeg noch, 'k zal aan den Vorst uwe averegtze gangen
Doen weten; ben ik hier niet veilig op het Land?
'k Weet, dat de Keizer 't kwaad ver van zyn Hof verband,
Om dat zyn Onderdaan in veiligheid zou woonen:
Gy tragt in weerwil van den Vorst zyn Eer te hoonen;
Gy brandmerkt zyne deugd, zelf op zyn eigen grond,
Ja in zyn Hof.

VALERIAAN.
Dees' taal komt uit geen Boersche mond.
Als ik de Keizer was, zou ik u dan behagen?

PORCIA.
Neen; maar ik zou voor 't minste u meer ontzag toedragen,
Indien gy zogt myn Eer te bergen; maar gy tragt
Die te verdelgen, Heer.....

VALERIAAN.
Ik zweer u by myn magt;
'k Zal myn Onkuische Min verlaten, zo 'k mag weten,
Wie dat gy zyt, en hoe ik u voortaan moet heten;

Want Boers te zyn, verbied uw schoon gelaat en leest.

PORCIA.
'k Ben Dienaresse van den Keizer; dit is 't meest
Van myn gelukkig lot.

VALERIAAN.
Zo zyt gy een geringen,
En Boersche Meid? 't is wel: 'k zal om myn Min u dwingen.

Hy vat haar aan.

PÓRCIA, *knielende.*
Ik bid, ô groote Vorst, dat gy my niet misdoed;
'k Ben onder uwe zorg gek weekt en opgevoed;
Ik ben de Dogter van Philippus, die veel Jaaren
Door zyne Dapperheid uw Septer kwam bewaaren,
Wiens Dood noch onlangs door gansch Romen wierd beklaagt.

VALERIAAN.
Wie zyt gy, Porcia? zyt gy die Eed'le Maagd,
Wiens deugd en schoonheid werd in myn gebied geprezen?

PORCIA.
'k Zeg ja, met schaamte, Heer.

Zevende tooneel.

CLAUDIUS, VALERIAAN, PORCIA.

CLAUDIUS.
Myn Vorst, wat zal dit wezen?
Misdoe die schaduw niet; het is de waarde Geest
Van haar, die in haar Tyd my is zo Lief geweest,
Dat ik in 't heimlyk my met haar dorst ondertrouwen.
Gy moet uw handen van 't Geheiligd voorwerp houwen,
Van Jupiter geschikt tot troost van my alleen.

VALERIAAN.
Ik merk in deze zaak een voorval ongemeen.
Philippus Dogter hier op 't Land in slegte kleden,
Van menig Eedel Heer bemind en aangebeden,
En Claudius geheel van zyn Verstand berooft?

Wat of hier schuild?

CLAUDIUS.
't Is zo. Ik ben aan haar verloofd.
Maar ach! de bittre Dood heest ons van een gescheiden.

VALERIAAN.
Ik sta verzet, Mevrouw; wat schuild hier tusschen beiden?
Daar Claudius van spreekt, zyt gy daar van bewust?

PORCIA.
Ja, meer als al te veel.

VALERIAAN.
Verhaal, terwyl 't my lust,
Het geen daar is geschied, geduldig aan te hooren.

PORCIA.
'k Verzeker u, myn Vorst, zulks zal uw rust verstooren.

VALERIAAN.
Te meer verlang ik, om te weten van de zaak;
Zo gy beledigt zyt, 'k bevorder uwe wraak.

PORCIA.
Toen 't wankelbaar geluk, als met de wind gedreven,
Heer Claudius ten top van Glory had verheven,
Toen kwam de bittre Nyd verstoren zyne vreugd.
Uw Zuster, groote Vorst, verliefde op zyne deugd;
Ze ontveinsde niet haar Min aan hem bek end te maken;
Terwyl een geile drift haar Boezem scheen te blaken.

VALERIAAN.
Myn Zuster?

PORCIA.
Ja, myn Heer; 'k bid luister met geduld.
Ik ben van haar gestraft, gansch buiten myne schuld;
Maar 't Hemels voorbeschik, 't welk met onzydige Oogen
Hier alles aanziet, wou myn sterven niet gedogen:
Hy zag zig dan van haar op 't alderhoogst Bemind,
Maar hy, by u geagt, ô Vorst, als boezem vrind,
Schiep in haar' Min, hoe groot, in 't minste geen behagen;
Wyl gy met eige mond aan hem had voorgedragen,
Om Decius, uw Neef, haar tot een Egtgenoot
Te geven; maar zy, heel van Eed'le schaamte ontbloot,

Bestond, indien hy haar geen weer min bood, te drygen:
Hy, vreezende haar Haat op zynen hals te krygen,
Besloot te veinzen tot de komst van Decius;
Hy vleide haare hoop wel zomtyds met een kus,
Schoon hy 't ongaarne deed, wyl hy met welbehagen
Zyn gunstige oogen reeds had op myn Min geslagen;
En zynde zonder Vrind, of Maag, en Ouderloos,
Vond ik geen zwaarigheid, dat ik een Held verkoos,
Die zig van Romens Vorst en Romen hoog ziet achten.

VALERIAAN.
Gy dwaald niet in uw keur, noch Edele gedagten.
Hy is myn Vrind, en my meer dan myn Rykskroon waard.

PORCIA.
Toen nu de Ryks Princes by toeval wierd verklaard
Onze onderlinge min, zogt zy, in Toorn ontsteken,
Na midd'len, om terstond zig over ons te wreeken,
En, zonder te overslaan, wat reed'lyk was, of niet,
Sprak zy ons Vonnis uit, ô Doodelyk verdriet!
Zy heeft aan Quillius op Lyfstraf streng geboden,
Dat hy myn Bruidegom zou dwingen my te Dooden;
By weigering zyn Hoofd te leevren in haar magt.
Ziehier, Genadig Heer, waartoe wy zyn gebragt.

VALERIAAN.
Hoe zyt gy haare haat, en Gramschap noch ontvloden?

PORCIA.
Alleenig door de magt en hulp der groote Goden;
Wyl Claudius zig zag ten uiterste bekneld,
Daar hy gedwongen wierd met wil of met geweld
Om my te Dooden, had hy zelf reeds voorgenomen
Veel eer te sterven, ja zo 't niet was voorgekomen,
Hy had het schittrend staal gedreven in zyn Hart.
'k Wierd van hem afgerukt, ô Doodelyke smart;
Maar wyl dat elk ontzag onnozel Bloed te slorpen,
Wierd ik van boven in den Tyberstroom geworpen,
Terwyl dat de Avondstond het schelmstuk gunstig was;
Maar vond mêlyden in dees diepe waterplas,

Want zynde op 't uiterste van 't Leven te verliezen,
Sloeg ik myn handen aan een krag, met ligte biezen
Bewossen, die met my door 't stroomend Water dreef:
Dit 's de oorzaak, groote Vorst, dat ik noch heden Leef,
'k Wierd van Orantes, door de stroom hier aangedreven,
Geholpen, die my heeft dit kleed aan 't Lyfgegeven,
Om onbekend te zyn; nu hoop ik dat de Tyd,
Door uw Genade, Vorst, my beter Lot beryd,
Als 't geen uw Zuster my had door haar haat beschooren.

CLAUDIUS.
Heeft dan myn Porcia het Leven niet verlooren?
Ik voel verandering in myn ontstelde Bloed.

VALERIAAN.
Ik sta door dit verhaal verslagen in 't gemoed.

CLAUDIUS.
'k Weet niet wat ik daar af zal denken of geloven.

PORCIA.
Myn waarde Claudius, wy zyn ons leet te boven.
Omhels my nu, myn Lief, gerust en wel te vreen.

CLAUDIUS.
't Was mooglyk tot myn straf. Wy zyn hier niet alleen.
Jupyn heeft door uw mond dit striktlyk my geboden.

PORCIA.
Toen wierd ik in 't getal gerekend van de Dooden,
Nu weder in 't getal der Levenden, myn Heer;
Ik ben uw Porcia; herhaal uw Zinnen weer.

VALERIAAN.
Daar komt myn Zuster. Gaat, gy moet u hier verbergen,
Mevrouw, zo 't wezen mag; ik bid, verschoon myn vergen.
Vrind Claudius, begeef u op myn Raad ter zy,
'k Zal haar verstrikken, eer zy 't weet door vynzery,
En aan u toonen hoe uw Leet my gaat ter Harten.

Claudius en Porcia gaan ider van een beizondere zyde van 't Tooneel na Binnen.

Achtste tooneel.

OCTAVIA, VALERIAAN, LAONICE.

OCTAVIA.
Dit weelig Woud kan zelf 't Tessalisch Tempe tarten
In schoonheid en vermaak. Myn Broeder, zyt gegroet;
Lang werd uw Leven door der Goden gunst behoed.

VALERIAAN.
'k Bedank myn Zuster, en ik wensch u in dit Leven,
Dat nooit geen ongeval uw heil mag tegenstreven.

LAONICE.
Lang Leef de Keizer, steets gezegend van om hoog.

OCTAVIA.
't Is alles Vorstelyk, myn Broeder, waar hier 't Oog
Gaat wyden, daar de konst werd van Natuur geprezen,
Wie zou voor dit gezigt in Romen willen wezen,
Daar 't Lieflyk Pluimgediert ons harten ooren streeld,
En 't weelig Woud alom een Hemels Hof verbeeld?
Gelukkig zynze, die hier altoos moogen woonen.

VALERIAAN.
Ja veel gelukkiger, als die, die onder Kroonen
Hun Leven slyten, steeds door zwaare zorg vermast.
De Onnozelheid werd hier nooit door de Nyd verrast;
Hier Leeft men veilig; maar daar schiet my in gedagten
Een zaak, waar in ik moet myn pligt en Eer betragten,
Een reed'lyk Vorst verpligt zig graag aan het gemeen.
Ga Laonice, laat ons voor een wyl alleen.

Negende tooneel.

VALERIAAN, OCTAVIA.

VALERIAAN.
Ik heb in deze zaak, myn Zuster, u van noden.
Gy moet my Raden.

OCTAVIA.
Heer, wy volgen uw Geboden.

VALERIAAN.
Een van myn Onderdaans, zeer veel van my geacht,
Die in Germanie 't gebied heeft, door myn Magt,
Aan hem gegeven, heeft zig niet ontzien de Reden,
En Wetten van het Land te schenden, en vertreden
't Gebod, daar zelf Natuur, en 't Wettig Regt voor plyt;
Want aangedreven door verwoede Minnenyd,
Wyl hy by 't voorwerp van zyn Min geen troost kon vinden,
Om dat ze een ander reeds met Hart en Ziel Beminden,
En zig op 't heiligst aan haar Minnaar had verloofd,
Heeft hy haar met gewelt van 't waardste pand beroofd;
Want om zyn Gyle drift te volgen, heeft die snooden
Zyn Medeminnaar, slegts uit Minnenyd, doen Dooden.
Bedenk, of deze Daad geen straf eischt van myn hand,
En of zulks ongestraft mag blyven in een Land,
Daar de Regtvaardigheid de Weegschaal heeft in handen?

OCTAVIA.
Myn waarde Broeder, neen; zulks strekte u zelfs tot schanden.
Die 't Regt beschermen moest, dorst die het regt vertreên?
Zyn Dood is nut voor u, voor 't Ryk, en 't algemeen.

VALERIAAN.
Is dit uw Vonnis?

OCTAVIA.
Ja.

VALERIAAN.
Blyft gy by dit vertrouwen?

OCTAVIA.
Voor vast.

VALERIAAN.
Ik moet eens zien, of gy uw woord zult houwen,
Of gy niet aarslen zult voor 't vonnis van uw mond.

OCTAVIA.
Neen; 't geen ik heb gezegt, steunt op een vaste grond.
Zo 't Regt aan my stond, 'k zou dien Booswigt loon verschaffen.
De tyd eischt geen verzuim, om zulk een daad te straffen.

Tiende tooneel.

VALERIAAN, OCTAVIA, PORCIA.

VALERIAAN, ***Porcia wenkende.***
Kend gy deez' Vrouw?

OCTAVIA.
ô Neen.

VALERIAAN.
Heeft zy u ooit misdaan?

OCTAVIA.
Myns wetens niet.

VALERIAAN.
Waarom dan na haar Dood gestaan,
Wyl zy u nooit misdeed, en gy haar nimmer kende?

OCTAVIA.
Hoe! ik, myn Heer? wat 's dit? dat hem de Hemel schende,
Die my dus Eereloos zulks heeft te last gelegt.

VALERIAAN.
De Goden dagen u, zo 't schynt, voor 't Wettig Regt,
Om u te straffen voor het kwaad, door u bedreven.
Voeld gy het Hart van vrees niet in uw Boezem beven?
Wroegd u 't gemoed noch niet?

OCTAVIA.
Hoe! die niet heeft misdaan,
Waarom zou dien 't gemoed tot Wroeging overslaan?
Ten is geen konst my van een Misdaad te betigten,
Die, verre van my af, een ander kan verrigten.
Wie maakt my by den Vorst verdagt, en dus gehaat?
Myn Broeder, zeg, wie is 't? wie brouwt my zulk een kwaad?

Hy zal niet zonder straf myn Toorn en Wraak ontvlieden,
Wat laat gy, Hemel, door de Boosheid niet geschieden!

VALERIAAN.
Ja meer als al te veel. Maar wat porde u toch aan,
Om na den Dood van deze Onschuldige te staan?
Hebt gy aan Quillius geen last daar toe gegeven?

OCTAVIA.
Een logen Geest heeft my die schandvlek aangevreven.
Waar deelde een Boersche Meid zo diep in myne haat?

PORCIA.
Het is geen Boersche Meid, Mevrouw, die voor u staat,
't Is Porcia, die gy haar Leven dagt te Rooven;
Maar ik, geholpen door een sterker magt van boven,
Leef noch, in weerwil van uw Tomelozen haat;
De slag, die Claudius zo diep ter Harte gaat,
Is uit uw Razerny het aller eerst geboren;
Hy heeft zyn Zinnen door uw Minnenyd verloren.
Uw Liefde was op 't hoogst hem aangenaam geweest,
Had hy 't misnoegen van zyn Keizer niet gevreest.
Ik had 't geluk, dat ik zyne Oogen kon behagen;
Maar nimmer dagt ik, dat ik zulke zware plagen
Daar door zou halen op myn hals, of niet zo groot,
Dat gy me voeren zoud op de Oever van de Dood.
'k Ben in den Tyber van myn Galery gesmeeten.

VALERIAAN.
Ontkend gy zulks?

OCTAVIA.
ô Ja.

VALERIAAN.
Ik zal haast zeker weeten
De waarheid van de zaak; vertrek uit myn gezigt.

OCTAVIA.
Ik ga. Maar wee die geen! die my eerst heeft betigt.

Elfde tooneel.

VALERIAAN, PORCIA.

VALERIAAN.
Hartnek kigheid zal u in 't minste niet verschonen.
Ik spreek met Quillius, hy zal my klaar vertonen
Al 't geene dat hier in myn afzyn is geschied.
Vrind Claudius!

Twaalfde tooneel.

VALERIAAN, CLAUDIUS, PORCIA.

CLAUDIUS.
Myn Vorst!

VALERIAAN.
Al uw geleen verdriet
Neemt hier een einde; wyl gy zult van my ontfangen
Het voorwerp van uw Min en uiterste verlangen.

CLAUDIUS.
'k Bedank u, groote Vorst, voor 't aangenaam besluit.

VALERIAAN.
'k Ga voor een kleinen tyd. Vertroost uw schoone Bruid.

Dertiende tooneel.

CLAUDIUS, PORCIA.

CLAUDIUS.
Zyt gy 't, myn Porcia? is 't waarheid, of zyn 't Droomen?
Ik twyffel in 't geloof: 'k moet voor de waarheid schroomen.
Zyt gy myn Porcia? hoe kan zulks dog geschien,
Daar ik zo onlangs heb uw naare schim gezien?
Zyt gy door's Hemels wil weer uit uw Graf verrezen?

Zyt gy myn Porcia?

PORCIA.
Wie zou ik anders wezen?
Myn waarde Claudius zie hier uw Dienares.

CLAUDIUS.
Gy zyt myn Ligt, myn Zon, en Lieve Zielsvoogdes
Wel eer geweest; maar nu gescheiden uit dit Leven.
Durf ik my aan geen Geest of schaduw overgeven.

PORCIA.
Ik ben door 's Hemels gunst tot myn geluk behoed.
Myn waarde Claudius, ik val voor u te voet.
Myn Ziels Gebieder, kom, wilt myn ver lange blussen;
Want Geesten zyn geenzints genegen om te kussen.
Ik ben uw Porcia, myn Lief zyt niet bevreest.

CLAUDIUS.
Is dan de Tyberstroom uw Grafftee niet geweest?

PORCIA.
Myn Uitverkoore, neen; waar werd uw bryn gedreven?
Die eens te sterven komt, keerd nimmer in dit Leven.
Octavia, ziet nu haar Felle Wraak gestuit.

CLAUDIUS.
'k Omhels u dan, myn Lief, als myn herboore Bruid.
Wie dorst zo veel geluk na zulk een Rampspoed wagten?
Myn afgesloofde Bryn gevoeld weer nieuwe kragten.
'k Herleef weêr in uw Arm, nu ik uw Leeven zie.
Myn Hart springt op van vreugd; wyk bange droefheid, vlie
Voor eeuwig van my af, myn Lief, die 'k dagt verloren
Te wezen, zie ik weer, als in myn Arm herbooren.
ô Onverziene vreugd!

PORCIA.
ô Blydschap zonder eind!

CLAUDIUS.
Myn half verstorve Geest, door Droefheid afgepynd,
Zal nu door dit geluk weer weelig Adem halen.
Een kus van uwe Mond zal al die smart betalen.

PORCIA.
Myn waarde Claudius boet uw gewenste vreugd.

CLAUDIUS.
Myn Ligt, myn Leven, Zon, en Leidster van de Deugd,
Ik zal de Goden voor 't Altaar met dankbre klanken
En een ootmoedig Hart voor uw verlossing Danken.
Verwoede Octavia, dorst gy uw handen slaan
Aan eene, die u nooit in 't minste heeft misdaan?

PORCIA.
Daar komt de Keizer met zyn Zuster; laat ons tragten,
Om haar ontmenschten Haat door smeken te verzagten,
En Bidden aan den Vorst, dat hy haar niet misdoed.

Veertiende tooneel.

VALERIAAN, OCTAVIA, CLAUDIUS, PORCIA, QUILLIUS.

VALERIAAN.
ô Snoode! die als Dol en Razend hebt gewoed,
Ik heb van Quillius de gansche zaak vernomen.
Wat helsche fury heeft uw herzens zonder schromen
Zo ver vervoerd, om zulk een gruwel te bestaan?
Bid om genaden, of het is met u gedaan.
Door uw bekentenis zult gy myn straf betomen,
Die anders, als een Zee, u over 't hoofd zal stromen.
Maakt dat de zugt van 't Bloed niet van my werd gerukt.

OCTAVIA.
Het spyt me, dat myn wil zo deerlyk is mislukt:
Ja, ik ontken het niet, 'k ben meer als straffens waardig,
Om dat ik tot hun straf niet reeder was en vaardig.
En wagt gy na berouw van 't geen ik heb bestaan,
Ik heb my zelven door Laf hartigheid verraân:
Had ik hen beide straks voor myn gezigt doen Dooden,
Dan was, noch hy, noch zy, geregte straf ontvloden.
Myn Eed'le Wraak had my tot dit besluit verpligt.

Ik vloog hun beiden eer verwoed in 't aangezigt,
Eer eenig Naberouw my immer in gedagten
Zou komen, neen! men moet die Laf heid niet verwagten
Van een, die na de Dood haars Broeders op den Troon
Kan klimmen; 't Roomsche Bloed was nimmer zulks gewoon,
Voor al in die niet, als gebooren tot Regeeren.
Wie zou Octavia in haar gezigt braveeren,
En blyren ongestraft? dat leid myn grootheid niet.
Ben ik een Ryks Princes in 't magtige Gebied
Van Romen, 'k zal, wie 'k ben, dan aan de Waereld tonen,
Dat ik niet zonder Wraak myn Achtbaarheid laat hoonen.

VALERIAAN.
Gy Hoond de myne. 'k Zal, schoon gy myn Zuster zyt,
U doen gevoelen al die bittre smaad en spyt,
Die gy my aan doed.

PORCIA.
Vorst, ik bid, ei laat u raden:
Vergun uw Zuster op myn smeken doch Genaden.
't Gemoed is noch te heet, om zig wel te beraan.
Die drift zal in haar Ziel in 't kort wel overgaan.
Kwaadaardigheid is nooit voorheen in haar gebleken.

OCTAVIA.
Maar wie gaf u verlof gena voor my te smeken,
Zoek voor u zelf gena; gy zyt die my misdeed.

PORCIA.
Heb ik u ooit misdaan, Princes, het is my leet,
En buiten myne schuld; ik zal na dezen tragten,
Zo gy uw bittren haat en gramschap wild verzagten,
Om al te doen het geen een Onderdaan betaamd.

VALERIAAN.
Werd gy door haare deugd niet in uw Ziel beschaamd?
Zy komt u smeken, die gy durft ter Dood verdoemen.

OCTAVIA.
Het scheelt my niet, hoe hoog gy haare Deugd moogt roemen,

Ik zal.....

CLAUDIUS.
ô Groote Vorst! scheld haar deez misdaad kwyt;
Zy zal haar gramschap wel verzagten door de tyd.
De Kroon en Septer zyn maar ydele cieraden;
Een Vorst verheerlykt zich door Goedheid, daar ten kwaden
Een al te strengen straf werd by 't gemeen misduid;
Ik zoek geen wraak, ô neen! nu ik myn schoone Bruid
Weerom verkregen heb, werd myne geest gedreven,
Princes, om voor altoos in uwe gunst te leven.

OCTAVIA.
Verrader, die myn Min met weermin heeft gevleid,
'k Ben door uw veinzery verlokt en schelms misleid;
Maar 't roud my minder, dat ik ben van u versteken,
Als dat ik u den Hals niet beiden heb doen breken.
Zo ik 't vermogen had, gelyk ik had voorheen,
Gy, noch uw Porcia zou de Aarde meer betreên.
Myn Eer te honen, en 't Gezandschap mee te schenden
Van mynen Broeder, die my noch in myn Elenden
Zoekt te verdrukken, eischt een onbepaalde straf.
'k Vervloek my zelf, Verraar! om dat ik u zo laf
Gespaard heb; want uw straf des Doods stond in myn handen;
Maar 'k zal noch tragten na de midd'len, om de schanden.
My aangedaan, met een Romeinsche, en euv'le moed
Te wrecken; foei! ik voel, dat myn omroerde bloed
My komt betigten; ja, my vinnig schynd te haten,
Om dat ik zulk een schelm in 't leven heb gelaten.
Dit spyt my; maar ik ben noch niet ten einde raad;
Ik wreek my zelfs in spyt van aller Goden haat.

VALERIAAN.
Ik zal u straffen voor uw misdaan, meer dan wreeden!
Die 't Keizerlyk ontzag durfd met de voeten treden.

OCTAVIA.
Ik maak met uw gena, of straf hier geen verschil;
Myn Leven of myn Dood hangt af van myne wil;

Ik schend door myn besluit, 't is waar, 't ontzag der Goden.
'k Zal hen doen sterven, en daar na my zelve Dooden.
Die 't sterven niet ontziet, schroomd nimmer voor gevaar.
Zou ik, dus trots gehoond, noch treen in 't openbaar
In Romen? ....

VALERIAAN.
Romen zal uw schuilplaas niet meer strekken.
Gy poogd noch door een glimp uwe euveldaan te dekken,
Als of uw Razerny Regtvaardig was geweest.

OCTAVIA.
Niet in uwe Oogen, maar de myne; wyl ik meest
Gehoond ben, schoon hy heeft 't ontzag voor u gebroken;
Wyl hy twee dagen zich in Romen heeft verstoken,
Eer hy uw last volbragt: 't is waar, het staat u vry
Zulks te vergeven; maar dien bittren smaad, die hy
My aangedaan heeft, zal die snode noch betreuren;
Zo 'k met myn Tanden 't hart kon uit zyn Boezem scheuren,
Dan stelde zig myn Hart ten deele noch gerust;
Want 'k zal niet rusten, voor myn wraakvuur is geblust.
Hoe! my te Vleijen! en zig heimlyk te ondertrouwen
Met eene, die 'k met regt voor myn Slavin mag houwen.

PORCIA.
Princes, bezadig u. Waar in heb ik misdaan?

OCTAVIA.
Verraderes! gy hebt met hem myn Eer verraân,
En vraagt gy noch zo stout, wat kwaat gy hebt bedreven?
Gy zult die schandvlek, die gy my hebt aangewreven,
Betalen met uw Hals en laaste druppel Bloed.

VALERIAAN.
De Hel heeft nimmer zulk een Monster uitgebroed.
Gy werd noch schuldiger bevonden dan te vooren;
Wyl gy van geen berouw wild van uw Misdaad hooren.

Gy dompelt Romen in een onuitwisbre schand.

OCTAVIA.
'k Wou, dat ik Romen aan vier hoeken zag in Brand.
Nu ik myn Liefde zie zo schandelyk onteeren,
Wensch ik, dat alles mag in Puin, en As verteeren.
Ach! had het Blixemvuur my het gezigt ontrukt,
Eer ik dat Denk beeld had in myne Ziel gedrukt,
't Welk door verwoede spyt myn Hart komt af te knagen,
Of gansch verbryzeld door de felle Donderslagen,
Dan spoog de ondank baar heid my niet in 't aangezigt.
Wat buitenspoorigheid, ô Goon! heb ik verrigt,
Dat ik my bloot gaf aan de Min van een Verrader!

PORCIA.
Mevrouw, zo 't wezen kan, bedaar toch.

OCTAVIA.
Kom niet nader,
Of 'k druk u 't gladde staal door uwen Boezem heen.
Maar 'k vind geen heul, noch hulp dan in myn Dood alleen.

Zy wil haar doorsteeken.

'k Sterf dan.

CLAUDIUS.
Laat af, Mevrouw.

OCTAVIA.
Belet gy my te sterven,
Daar ik niet leven kan, als om u te bederven?
Door myne Dood werd u gewenste Rust bereid.

VALERIAAN.
Ik sta verbaast voor dees verwoede oplopentheid.
Zy is myn Zuster, en ik voel, dat Mededogen
Voor haar komt pleiten, 'k ben geheel met haar bewogen.
Myn Zuster, zo 't mag zyn, del doch uw Hart gerust.

OCTAVIA.
'k Voel, hoe het vuur van wraak in my werd uitgeblust.
Maar 'k zal van heden af voor Romen eeuwig gruuwen,
Om myn gelede Leet niet telkens te vernauwen.

VALERIAAN.
Ga Quillius, draag zorg, dat zy haar niet misdoed.

Vyftiende tooneel.

VALERIAAN, CLAUDIUS, PORCIA.

CLAUDIUS.
De Minnenyd alleen, myn Heer, maakt haar verwoed.
Ik bid zyn Majesteit, al 't geen zy heeft misdreven,
Wyl Liefde de oorzaak is, dat gy 't haar wild vergeven.

PORCIA.
'k Bid om Genade voor het geen zy heeft misdaan.

VALERIAAN.
Uwe Eed'le Deugd alleen komt my daar toe te raan.
Door uw vergiffenis zal ik 't haar meê vergeven.

PORCIA.
'k Bedank u, groote Vorst; lang moet de Keizer leven,

CLAUDIUS.
Hy sterve, die zyn Ryk, of zyn Perzoon belaagd.

VALERIAAN.
Ter wyl het aan de wil der Goden heeft behaagd
U te Vereenigen, zal ik met vreugd aanschouwen
Uw Trouwdag, en u noch in meerder waarde houwen,
Myn Halsvrind, als ik ooit voor dezen heb bestaan.
Mevrouw, verschoon my, zo ik u iets heb misdaan,
Zulks werd u door myn magt weer rykelyk vergolden.

PORCIA.
De Jeugd en top van Staat werd ligt'lyk vry gescholden.

CLAUDIUS.
De Min van Claudius en Porcia, die zal
Een voorbeeld strekken van het wankelbaar geval.

PORCIA.
'k Zie Quillius, myn Vorst. Hy schynd ontsteld te wezen.

CLAUDIUS.
Dat hy zo schielyk keerd, doet my voor onheil vrezen.

Sestiende tooneel.

VALERIAAN, CLAUDIUS, PORCIA, QUILLIUS.

QUILLIUS.
Uw Zuster, groote Vorst, heeft zich zelf afgemaakt;
Na dat ze een menigte van vloeken had gebraakt
Op Claudius, heeft zy, door Minnenyd gedreven,
Zich 't staal in 't Hart gedrukt ten koste van haar leven.
Ik kon dees Razerny onmogelyk verhoen.
Zy had een tweede Pook verborgen in het groen,
Die zy heel schielyk greep, eer dat ik zulks kon denken.
Zo myne Dienst aan haar uw groot gezag kan krenken.
Ik bid, genadig Vorst, van u vergiffenis.

VALERIAAN.
Vertrek. Op myn geluk de Nyd gebeten is.

Quillius binnen.

Moet ik die schandvlek in myn mogentheid gedogen!
Heeft een kwaadaardige, een Booze alleen 't vermogen
Myn Eer te schenden! Goon! ik sterf van ongeduld.

CLAUDIUS.
Bezadig u, myn Heer; 't is buiten uwe schuld.

VALERIAAN.
't Is zo, wyl 't wezen moet, 'k zal my geduldig dragen.
'k Moet Lyden al het geen, de Goden kan behagen.
'k Zie hoe de Hemel hier Regtvaardig loon verschaft,
De onnozele bevryd, de schuldige gestraft.

E I N D E.